1893 — 1973
80 pokib
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda", 81-83 Grand St
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 61. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 3-го КВІТНЯ 1973 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, APRIL 3, 1973 No. 61. VOL. LXXX.

ПОМЕР Д-Р ДМИТРО ДОНЦОВ, ІДЕОЛОГ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

Монтреаль. — 30 березня у передполудневих годинах у місцевому шпиталі ненадійно на 90-ому році життя, помер д-р Дмитро Донцов, видатний український політичний мислитель, публіцист та ідеолог українського націоналізму. Д-р Дмитро Донцов проживав у місцевості Равдон, Квебекської провінції в Канаді. Кілька місяців тому він захворів і якийсь час перебував у шпиталі в Жолієт, звідки три тижні тому перевезено його до шпиталю у Монтреалі, де ним опікувався д-р Ігор Луговий. Здоров'я д-ра Дмитра Донцова вже почало кращати, але такий стан був тільки тимчасовий. Похорон д-ра Дмитра Донцова відбудеться в середу, 4-го квітня, о год. 10-ій ранку на цвинтарі у Савт Бавнд Бруку, Н.Дж.

Тлінні останки вже перевезено з Монтреалю до похоронного заведення Конрой, 31 East Street, South Bound Brook, N.J.

Д-р Дмитро Донцов народився 17 серпня (ст. ст.) 1883 року в Мелітополі, таврійської губернії. Студіював правничі науки на університетах у Петербургу, Відні та Львові, де одержав науковий ступінь доктора юридичних наук. На українську політичну арену Д. Донцов вийшов в 1905 році, виступаючи на політичних зборах української громади в Петербурзі у зв'язку з початком революції в російській імперії. В часі університетських студій Донцов брав активну участь у житті студентської громади, а опісля заснування УСДРП став її членом і активно співпрацював в рядах соціялістичного руху до вибуху першої світової війни. Двічі був арештований царською поліцією, а опісля звільнення з тюрми в 1908 році він нелегально виїхав за кордон із того часу перебував на еміграції. В 1909 та 1913 роках Донцов доповідав на всеукраїнських студентських з'їздах у Львові. Своєю публіцистичною активністю напередодні першої світової війни Донцов здобув собі ім'я не тільки серед українського, але й чужинецького світу, а його гострі протиросійські публікації викликали реакцію таких відомих російських політичних діячів як П. М. Мілюков та В. І. Ленін. П. Мілюков вважав навіть за конечне підняти справу Донцова на форумі Державної Думи. Після вибуху першої світової війни Донцов разом з групою наддніпрянських емігрантів зорганізував Союз Визволення України, якого був першим головою. У роках 1914-16 він очолював Українське Пресове Бюро в Берліні та Берні з рамени Української Парляментарної Репрезентації і вів широку політично-інформаційну діяльність на терені Німеччини, Швеції та Швайцарії. В 1917 р. повернувся до Львова, а на початку 1918 року виїхав до Києва, де став членом Української Партії Хліборобів Демократів, а відтак на запрошення гетьмана Скоропадського очолював Українську Телеграфічну Агенцію при гетьманському уряді. В роках 1919-20 працював керівником пресового відділу українського посольства в Швайцарії, а по припиненні праці посольства переїхав до Відня, де опублікував свою першу більшу працю „Підстави нашої політики". В 1922 р. він повернувся до Львова, де розгорнув широку видавничу і публіцистичну діяльність, яка тривала аж до вибуху другої світової війни. За цей час він був редактором таких журналів, як „Заграва", „Літературний Вістник", „Вістник". Після першої світової війни Дмитро Донцов, ставши на позиціях українського націоналізму, оформив ідеологію т. зв. чинного націоналізму, публікуючи в 1926 р. свій основний твір „Націоналізм". В рр. 1922-39 Донцов опублікував також

(Закінчення на стор. 6-ій)

Американська жіноча організація, засуджує переслідування інтелектуалістів на Україні

Янгставн (Н.Н.). — Американська жіноча організація „American Association of University Women" засудила та приготовила петиції до Генерального Секретаря ОН в справі переслідування українських інтелектуалістів. Це зроблено після доповіді д-ра Юрія Кульчицького, професора Янгставнського університету, на тему „Інтелектуальний фермент в Совєтському Союзі — його причини та варіяції". Після короткої аналізи російського інтелектуального спротиву, проф. Кульчицький присвятив три чверті часу українському спротиву, порівнюючи його з російським та висвітлюючи його характер, як і розбіжності. Д-р Кульчицький також зупинився над способами кари, яку застосовує режим та над біографіями визначніших дисидентів України. Після доповіді відбулась довга дискусія над питаннями, які ставили членки тієї організації. Присутніх було понад 45 слухачок. Дискусією проводила п-і Туровська, полька третьої ґенерації. Засідання це відбулося 17 березня ц.р.

Відбулося благословення пам'ятника на могилі проф. д-ра Бориса Андрієвського

Бавнд Брук, Н.Дж. — Минулої неділі, 1-го квітня, тут в Українському Пантеоні на Українському Православному Цвинтарі відбулося благословення пам'ятника на могилі одного з найвидатніших наших лікарів-громадян, св. п. проф. д-ра Бориса Андрієвського, померлого десять років тому. Пам'ятник поставлено старанням Українського Лікарського Товариства Північної Америки та родини Покійного, його дружини і дочки. Чину благословення пам'ятника довершив, у приявності родини та яких 120 осіб, переважно лікарів, колеґ Покійного, та громадян, голова Консисторії Української Православної Церкви в ЗСА, о. протопресвітер Артемій Селепина, в заступстві Владики Митрополита Мстислава, який перебуває на відпочинку-лікуванні на півдні. Пам'ятник, виконаний фірмою Ю. Безсоніва з чорного скандинавського мармуру має напис спочилого та емблему УЛТ ПА. Після благословення відбулася зустріч, яку відкрив голова УЛТ ПА д-р Олег Волянський, молитву провів і коротке слово сказав о. протопресвітер А. Селепина, від імені УЛТ ПА промовляв д-р Ярослав Воєвідка, а від Наукового Т-ва ім. Шевченка д-р Богдан Олесницький. Дружина Покійного, від родини, склала всім подяку.

[Біографічні дані про проф. д-ра Бориса Андрієвського подані в статті д-ра Юліяна Мовчана на іншому місці в цьому числі.]

Президент Південного В'єтнаму Тієу прибув до ЗСА на наради з Ніксоном

Лос Анджелес. — Президент Південного В'єтнаму Нґуєн Ван Тієу прилетів почерез Гонолюлю до Лос Анджелесу, відкіля він мав поїхати до „Західнього Білого Дому" в Сан Клементе в Каліфорнії на наради з президентом Ніксоном у понеділок і вівторок 2 і 3 квітня ц. р. Перед своїм відлетом Нґуєн Ван Тієу заявив, що він рішився полетіти до Америки, щоб скласти подяку від уряду і народу Південного В'єтнаму американському народові за ті жертви, що той поклав в обороні волі південних в'єтнамців. На летовищі Тан Сон Ньют під Сайґоном зібралось коло 50.000 людей — шкільні діти, службовики, робітники і військовики. Західні кореспонденти підкреслили, що державний апарат Південного В'єтнаму зорганізував таке парадне прощання президента Тієу. В його товаристві знаходяться, крім його дружини, міністри закордонних і економічних справ і шеф штабу південно-в'єтнамських збройних сил. За твердженням газет, президент Тієу має за найсправжні цілі дістати запевнення від президента Ніксона щодо дальшої допомоги економічної і доставі зброї, як теж протидіяти критикам з конґресових кіл проти нього, през. Тієу, як буцім-то диктатора, який втримується при владі репресійними засобами. Зновуж президент Ніксон певне наполягатиме, щоб Південний В'єтнам зберігав перемир'я. Після двох днів у Сан Клементе, переведених на нарадах з президентом Ніксоном і державним секретарем Вілліямом Роджерсом і на офіційних нарадах, Тієу має переїхати до Вашинґтону, де він буде гостем віце-президента Спіро Еґню. У Вашинґтоні Тієу матиме зустріч із критичними супроти нього конґресменами. Офіційний комунікат про його перебування в ЗСА має появитися вечером 3 квітня ц. р. На нараді Ніксона й Тієу будуть приявними дотеперішній амбасадор у Сайґоні Елсворт Банкер, який зрікся, і новопризначений амбасадор Ґреґем А. Мартін.

В Ню Йорку відбулася маніфестаційна парада для вшанування ветеранів В'єтнамської війни

Ню Йорк. — В суботу 31 березня ц. р. за гарної погоди тут відбулася величава парада на пошану ветеранів В'єтнамської війни. Зорганізував параду комітет „Дома із честю". В самому поході, за підрахунками комітету взяло участь яких 100 000 до 150 000 осіб, включно із з'єднаннями Армії, Фльоти, Летунських Збройних Сил та Прибережної Охорони, як також з окремими відділами ветеранів, робітниками, службовцями й учнями. Приглядалися параді сотки тисяч мешканців Ню Йорку й околиці, більшість із американськими прапорцями в руках. Почалася парада о год. 11.45 перед полуднем і тривала чотири години. В полудне, як похід зупинився в околиці Таймс Скверу, кардинал Кук провів серед загальної тиші коротку молитву за 55 тисяч американських вояків, що згинули під час В'єтнамської війни. В той же час капітан фльоти Едвард Біддл склав вінок перед статуєю, героя Першої світової війни капеляна Доффі між 46-ою і 47-ою вулицями. Окрему увагу глядачів привертали з'єднання із понад 1000 в'єтнамських ветеранів, удекорованих спеціяльними стяжками.

На залізниці „ПАТ" розпочався страйк

Ню Йорк. — Не зважаючи на зусилля федеральних посередників, між правлінням Транс-Гудсонської залізниці „PATH" і робітниками, які резонтують вагони, не дійшло до згоди: о 12-ій год. ночі з суботи на неділю 1-го квітня, на залізниці розпочався страйк. Він міг статися ще тримісяці тому, бо й тоді робітники й техніки, разом 214 осіб, вимагали підвищення платні. Але в справу втрутився Президент і наказав провести „охолоджуючий період" впродовж трьох місяців. Все таки між Портовою Владою, що є власником тієї транспортової лінії, і робітниками залишилися занадто великі розбіжності між вимогами і пропозиціями. Біля всіх входових дверей до станцій тієї залізниці стоять тепер робітники - пікетчики. Страйк зачепив кругло 150 тисяч людей, які щоденно доїздять з Ню Джерзі до Ню Йорку на працю, головно з таких станцій, як Нюарк, Петерсон, Джерзі Сити, Гобокен та ін. Хто не має докладних інформацій про додаткові автобусові лінії, той може потелефонувати на спеціяльне число: (201) 646-32227. Стейтовий департамент транспорту в Ню Джерзі подбав про багато додаткових автобусів, які перевозять пасажирів із того стейту до Ню Йорку. Робітник, який замітає і миє вагони „PATH", заробляє за один тиждень праці 153 доляри, а механіки — по 209 дол. на тиждень. Через дорожнечу життя вони домагаються підвищення платні на 18,5% впродовж двох років та інших удогіднень, а правління залізницею пропонує підвишку лише на 14.5%.

Представники УНС взяли участь у Конвенції Братського Конґресу Нюйоркського стейту

Ню Йорк. — В четвер, 22 березня, тут в готелі Статлер-Гілтон, відбулася 72-а з черги конвенція Братського Конґресу Нюйоркського стейту, одного з найбільших в ЗСА, який об'єднує 52 братські організації, між ними Український Народний Союз, УРСоюз та „Провидіння". До екзекутиви цього Конґресу належить заступниця головного предсідника УНС Марія Душник, а членом його леґіслятивної й дорадчої комісії є головний секретар УНС д-р Ярослав Падох, який в роках 1969-70 очолював Конґрес. Конґрес відкрив голова В. Ортель. Після відспівання національного гимну Конґрес вітали голови сусідніх стейтових Конґресів, між ними Едвард Попіль, головний касир УРСоюзу, від Пенсильвенійського, який він під цю пору очолює. Головною програмою передполудневої сесії були три доповіді, які обговорювали різниці між братським життьовим забезпеченням й забезпеченням комерційним та активність братських організацій поза асекураційною ділянкою, зокрема ж питання братського руху й участі в ньому молоді. Представник жидівської братської установи „Воркмен Сиркел" Вілліям Стейн на прикладах з діяльности своєї установи доказував великі можливості праці братських установ для своїх на-

(Закінчення на стор. 6-ій)

IV-ий пленум Спілки Письменників України проходив під знаком боротьби з націоналізмом

Київ. — Відбутий 23 березня ц. р. IV пленум правління Спілки Письменників України, на якому знято із посту голови цього режимного літературного об'єднання Юрія Смолича і на його місце призначено, як першого секретаря, відомого режимного комісара для справ літератури Василя Козаченка, проходив під знаком посиленої боротьби проти „буржуазного націоналізму" і з проявами „ворожої націоналістичної ідеології" та „ідейними прорахунками" у творах підсовєтських літераторів, членів СПУ. Головний промовець під час пленуму Василь Козаченко заатакував у своїй доповіді роман підсовєтського прозаїка Івана Білика „Меч Арея", як „нібито написаний з націоналістичних історико-методологічних позицій", пригадуючи водночас із цим громлений уже попередніми роками „ущербний" роман Р. Андріяшика „Полтва". Нав'язуючи до надрукованої в „Радянській Україні' з 13 березня ц. р. статті „Турист за дорученням", В. Козаченко нападався на відомого підсовєтського літератора, автора науково-фантастичних романів Олеся Бердника, зокрема ж за його „ідейно-ущербний, плутаний, з присмаком ідеалізму і проповідю „месіянства" української нації" роман „Зоряний корсар" і за його ж зв'язки „з непевними націоналістичними елементами з-за кордону". Відомого перекладача Григорія Кочура В. Козаченко громив за той же „злочин", тобто „ділові" зв'язки з націоналістичними елементами і за „настійну апологетику поглядів неокласика М. Зерова". Розгромив В. Козаченко, також і молоду поетесу Ірину Жиленко за цикл її ліричних мовлянь, невиразних віршів, надрукований п. н. „У дзвони серця" в журналі „Вітчизна" ч. 3 за березень 1973 року. Вслід за В. Козаченком громив названих ним письменників Андріяшика, Білика і Бердника літературознавець Л. Новиченко, присвячуючи головну увагу „порушенням принципу партійности" у намаганнях Г. Кочура пригадати читачам творчість знищеного в 1930-их роках неоклясика Миколи Зерова. В дальших виступах громили Білика і Бердника головний редактор видавництва „Радянський письменник" Анатолій Стась і прозаїк та літературний критик Михайло Логвиненко. „Історію з критиком І. Дзюбою", засудженим напередодні пленуму на 5 років ув'язнення, „писання якого використовує буржуазна пропаґанда", пригадував прозаїк Микола Рудь. Молодого дніпропетровського прозаїка Володимира Зарембу заатакував за його „позакласову" біографічну повість „Іван Манжура" російськомовний прозаїк із Дніпропетровська Федір Залата. Непримиренної ідеологічної боротьби з „націоналістичним дурманом, реакційною пропаґандою" вимагали й інші промовці під час пленуму, між ними Микола Зарудний, і відомий погромник молодих львівських поетів Ростислав Братунь.

Відбувся пленум ЦК Комсомолу

Київ. — 24 березня тут відбувся, як інформує „Молодь України", IX пленум Центрального комітету ЛКСМ (комсомолу), який „розглянув питання „Про завдання комсомольських організацій республіки, які випливають з рішень груднevого (1972 р.) пленуму ЦК КПСС і доповіді тов. Л. І. Брежнєва" та виніс відповідні до цього постанови. Конкретно йдеться про те, щоб „молоді трудівники взяли напружені зустрічні зобов'язання на третій вирішальний рік п'ятирічки", тобто збільшили продуктивність і активність. На пленумі були обговорені і вирішені організаційні питання. У цьому випадку йшлося про звільнення від обов'язків І. С. Москалюка, дотеперішнього секретаря і члена бюро ЦК ЛКСМУ та М. І. Чоломбитька „від обов'язків кандидата в члени бюро ЦК ЛКСМУ (!). Секретарем обрано О. В. Єфіменка, а кандидатом в члени бюро — В. С. Тимошенка.

„Правда" стверджує кризу на харчевому відтинку в СССР

Москва. — Що під сучасну пору в СССР брак товарів широкого вжитку — це ніяка більше таємниця. Ще гірше представляється справа на відтинку харчування населення. Закордонні кореспонденти в СССР інформують про раціонування харчів. Треба припускати, що власне таким станом мотивована редакційна „Правди" з 26 березня, яка закликає дати „більше товарів для народу". „Правда" пише, що в січні ц.р. „легка промисловість відстала" з виконанням плянів, але тепер ситуація поправилася і пляни або виконані, або просто вже й перевиконані. Все таки, товарів бракує і причиною в тому є те, що „темпи росту виробництва в легкій і харчевій промисловості покищо нижчі, чим у середньому для всієї промисловости країни. Серед підприємств легкої промисловости не справились з пляном двох перших місяців року майже кожне п'яте, а м'ясо-молочної — кожне десяте; у харчовій промисловості нараховується сім процентів таких підприємств". За словами газети, „якнайскоріше підтягнути відстаючих до рівня кращих, активно поширювати досвід новаторів, створити всім колективам умови для виконання соціялістичних зобов'язань — найважливіше завдання міністерства, місцевих партійних і совєтських органів". Дуже обережно написана редакційна стаття „Правди" виразно говорить про кризу на відтинку постачання населення СССР товарами широкої потреби та харчами.

Німецькі комуністичні лідери відвідали Київ

Київ. — 23-25 березня тут побувала „делеґація ідеологічних працівників СЄПН (Соціялістичної Єдиної Партії Німеччини) на чолі з членом ЦК СЄПН, завідуючим відділом агітації ЦК СЄПН Гансом Модровом". Згідно з повідомленням РАТАУ, делеґація мала розмову з В. Ю. Маланчуком, секретарем ЦК КП України, а також познайомилася з „формами й методами ідеологічної роботи партійних організацій республіки", відвідавши відділ пропаґанди й агітації ЦК КП України, Державний комітет Ради міністрів УССР по телебаченню і радіомовленню, редакцію російськомовної газети „Правда Украины" та Спілку журналістів України. Делеґація побувала також у радгоспі „Совки" Києво-Святошинського району та оглянула Виставку передового досвіду в народному господарстві УССР.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ПОЖЕРТВОЮ КРОВИ ДЕМОНСТРУВАЛА В НЮ ЙОРКУ ПРОТИ ПЕРЕСЛІДУВАНЬ В УКРАЇНІ

Ню Йорк. — Понад 300 членів українських молодечих і студентських організацій зібралися тут у пополудневих годинах 31 березня перед будинком Американського Червоного Хреста, щоб пожертвувати свою кров потребуючим і одночасно в той спосіб запротестувати проти переслідувань українських працівників культури і науки в Україні, арештів та засудів. Біля год. 1-ої по полудні демонстранти почали жертвувати кров і в той же час почалася перед будинком демонстрація зібраних учасників, яку відкрила пані Христя Кульчицька, член Президії УККА та координатор Конференції Українських Молодечих і Студентських Організацій при УККА. „Москва продовжує далі свою злочинну колоніяльну політику щодо України" — говорила пані Кульчицька. „Доказом цього є посилена русифікація в Україні, ув'язнювання та засуди сотень українських патріотів та діячів культури, нищення історичних пам'яток, безпощадна експлуатація народного господарства України. Цій політиці український народ ставить спротив... У найважчих умовах терору і переслідувань, Україна живе і бореться, кидаючи ворогові виклик: будемо битись! У цій нерівній боротьбі очі нашого народу звернені на нас, українців у вільному світі. Наш народ хоче, щоб ми поспішили йому з допомогою. Тому ми не смієммо мовчати, а мусимо зробити все у наших силах, щоб таку допомогу йому подати. Нашим завданням є звернути увагу Президента, сенаторів та конґресменів, преси на факти переслідування в Україні, на порушування основних прав людини... Українська молодь, українські студенти сьогодні зібрались тут, щоб жертвою власної крови для потребуючих, звернути увагу на потреби українського народу". Про ситуацію на українських землях та про наш обов'язок супроти нашого народу тут на американській землі говорили мґр Аскольд Скальський та пані Марія Душник. Цілою демонстраційною акцією під будинком Американського Червоного Хреста та акцією жертвування крови керували Аскольд Лозинський та пані Квітка Семанишин. Демонстранти носили відповідні транспаренти, а також роздавали летючки та іншу інформаційну літературу на довколишніх вулицях. Роздано понад 3,000 летючок, в яких було з'ясовано мету демонстрації, а також передано зацікавленим біля 1000 памфлетів видавництва „Смолоскип" з біографіями арештованих і засуджених українських діячів, як також кілька сот останнього видання англомовного „Українського Тижневика" з інформаціями про цю демонстрацію та її причини і цілі. Крім того окрема група студентів роздавала летючки в районі Об'єднаних Націй та передала інформаційні матеріяли до бюра ОН. Американський Червоний Хрест зміг прийняти кров тільки від 75 присутніх. Зареєстрованих для віддання крови було понад 100 студентів та молоді, членів СУМ, ТУСМ, Пласту, ОДУМ, СУСТА та „Зарево". Американський Червоний Хрест поінформував про акцію української молоді пресу та радіо, а також заповів, що опублікує докладніші дані про цю акцію у своєму найближчому виданні. На демонстрації були присутні представники пресових агенцій і преси: Associated Press (AP), United Press International (UPI) „Daily News" та „New York Times".

У МЮНХЕНІ ВІДБУЛАСЯ ВЕЛИКА УКРАЇНСЬКА МАНІФЕСТАЦІЯ У 40-РІЧЧЯ ГОЛОДУ

Мюнхен (С. Наумович). — Старанням Центрального Представництва Українців Німеччини (ЦПУН) та всіх місцевих українських установ і з численною участю громадянства з Владиками Українських Церков у проводі відбулася тут в суботу, 24-го березня, велика українська маніфестація з метою пом'янути мільйони жертв великої, зорганізованої штучно Москвою голодової облоги України 40 років тому та запротестувати проти вчиненого тоді і продовжуваного сьогодні червоним окупантом народовбивства в Україні. Того дня у просторій Театінеркірхе на площі Одеон відправлено, з участю хору д-ра М. Філя, спільний молебень, до якого стали єпископи Української Автокефальної Православної Церкви Владика Орест та Української Католицької Церкви Владика Платон, разом із священиками обидвох обрядів. Владика Платон звернувся на початку до вірних, які заповнили по береги велику церкву:

„Як тривога — то до Бога! Бо велика тривога єднає нас сьогодні у спільній молитві. Ми ж бо опинилися в жахливій політичній ситуації, з якої, здається, немає виходу, а наш нарід стогне під кермою недовчених технократів, які йому диктують у що й як він має вірувати" — говорив Владика, продовжуючи: „Як християни, ми повинні прийняти цей допуст Божий, бо хто терпен, той спасен — але ми не смієммо бути пасивні до того, що діється в Україні. Ми мусимо боротися з брехнею і злочином. Засоби різні; найсильніший меч духовний — слово Боже, з братньою любов'ю і солідарністю християнською ми стаємо до нерівного бою. А гаслом нашим хай стане: З нами Бог!.

Під кінець молебня промовив Владика Орест, що, як очевидець тих подій, зма-

(Закінчення на стор. 6-ій)

У Вашинґтоні відбулася нарада в справі маніфестації

Вашинґтон (УККА). — В п'ятницю, 29-го березня, тут в готелі Статлер-Гілтон відбулися початкові наради представників Екзекутиви та Відділу УККА у Вашинґтоні в вправі великої маніфестації з нагоди 40-ліття голоду в Україні, яка відбудеться в суботу, 26-го травня ц. р. біля пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. В нараді взали участь екзекутивний віце-президент УККА Йосиф Лисогір та д-р Володимир Душник, а Відділ УККА у Вашинґтоні репрезентували д-р Степан Курилас, голова, д-р Ярослав Гелета, секретар, та Іван Малиновський, касир. Предметом нарад були такі справи, як формат маніфестації, програма, промовці, участь представників-ієрархів Українських Церков, можливість участи Блаженнішого Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого, участь молоді, участь американських представників як теж речників поневолених народів, преса, мистецька частина, протестаційний похід, плякати, тощо.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Спасення сила віри

У своїй промові до народу в минулий четвер президент Ніксон згадав про свою недавню розмову з одним поворотцем із комуністичного полону. Той старшина перебував чотири роки сам-один у в'язничній келії і протягом чотирьох років не промовив ані слова ні до нікого іншого, як тільки до своїх сторожів, які зверталися до нього тільки з комуністичною пропаґандою. „Я запитав його — говорив Президент, — як він міг пережити це і прибути додому, стоячи просто і гордо, віддаючи честь американському прапорові. Він хвилину помовчав, поки відповів: — „Мені досить трудно відповісти на це. Я не дуже здібний на слова. Єдино, що можу сказати, це була віра. Віра в Бога і віра в мою Батьківщину".

Віра — це абстрактне поняття, якого не можна бачити очима і чути вухами. Але віра — це реальна сила, яка дає міць не тільки духові. Бо новітня медицина потвердила досліди азійських йоґів, що сила волі переноситься на силу тіла і дає змогу тілові переживати терпіння, що їх не всилі пережити людина без глибокої віри, без твердости духа. Поки в полоні у комуністів перебували ще деякі американські вояки — звільнені з полону мовчали, щоб не пошкодити своїм товаришам-нещасливцям. Коли вернулися всі — вони почали описувати тортури, що їх стосовано до них, — знущання, якими хотіли заломити найсильніших. „Ми всі були в якийсь момент заломлювані. Але згодом усвідомлювали наше заломлення і каялись," — казав один із них. Інший з'ясовував журналістам: „Уявіть собі, що вас замкнули до шафи і сказали — побачимося за шість років. І ви перетривали тих шість років..."

Американські вояки, які вертаються з полону — приклад політичної вартости віри в ідеали. Глибока віра давала вже силу першим християнам умирати з усмішкою на обличчі, із співом на устах, в муках, що їх придумували погани. І коли понад 50 років Україна перебуває під московсько-большевицькою окупацією і ввесь той час є предметом найжорстокіших експериментів — виморювання штучним голодом селянської верстви, винищування інтеліґентської верстви, понижування національної гордости теорією і практикою „злиття націй", послаблення економічно країни господарською експлуатацією — у цій українській дійсності певність, що український нарід все це перетриває і здобуде волю, дає нам віра, глибока, невгнута віра.

В партійному зашморгу

Відбуті 23 березня ц.р. в Києві наради IV пленуму Спілки Письменників України і проведені під час нього організаційні зміни, у висліді яких був знятий із посту голови правління СПУ нібито у зв'язку „з погіршенням стану здоров'я" Юрій Смолич, колишній голова кагебівського Товариства зв'язків із українцями за кордоном, і перебудовано за компартійним зразком керівництво СПУ, свідчать про те, що партійний режим вирішив забити ще міцніше керовану ним літературу в кайдани встановленого ним соцреалізму. Усе літературне життя не тільки має стати партійним щодо свого змісту, але й уподібнитися організаційними формами до партійно-бюрократичних зразків із їхніми першими й дальшими секретарями. Водночас із цим призначення до керівництва СПУ на пост першого секретаря погромника національно-свідомих і молодих сил у літературі Василя Козаченка разом із автором пашквільних романів Павлом Загребельним та кагебістом Іваном Солдатенком, як секретарем „з організаційних питань", доводить, що Спілка Письменників Ікраїни стає все більше кагебівською, суто поліційною установою із завданням стежити за поглядами літераторів, цензурувати їхні твори і викривати їхні „недоліки" та „прорахунки".

Проявилися на цьому пленумі такі ж тенденції виразно і в усіх доповідях та виступах режимних комісарів від літератури. „З проявами ворожої... націоналістичної ідеології, серйозними прорахунками в роботі окремих ланок... видавництва і друкованих органів" розправлявся дотеперішній заступник голови правління і теперішній перший секретар правління СПУ Василь Козаченко, що його нагородив у день пленуму, 23 березня, Верховний Совєт СССР орденом Леніна за „великі заслуги". Громлячи письменників Р. Андріяшика, І. Білика і О. Бердника за їхні „ідейно-хибні" твори і перекладача Г. Кочура за його „зв'язки з націоналістичними елементами", В. Козаченко ударив одночасно і молоденьку поетесу Ірину Жиленко за її... „невиразні" ліричні вірші у „Вітчизні". Не загаявся розгромити Г. Кочура за його виступи в обороні творчости знищеного в 1930-их рр. неоклясика М. Зерова режимний літературознавець Л. Новиченко. До „непримиренної ідеологічної боротьби" з буржуазним націоналізмом закликали режимно-спілчанські глитаї, як Микола Зарудний, Ростислав Братунь, Микола Рудь. Громлених В. Козаченком Андріяшика, Білика і Бердника допомагали добивати Анатоль Стась — керівник видавництва „Радянський Письменник" і прозаїк Віталій Логвиненко. Не забували промовці і за засудженого безпосередньо перед пленумом на вимогу КҐБ літературного критика Івана Дзюбу, як того, що його писання „використовує буржуазна пропаґанда".

Про якийсь розквіт і досягнення „радянської літератури" проведений під час пленуму розгром не свідчить. Він доказує тільки, що кагебівський режим в Україні заповзявся зміцнити накинутий ним на українську літературу зашморг, щоб здушити будь-які вияви вільної думки і вільної мистецької творчости.

Почався совєтсько-німецький культурний обмін

Баден - Баден, Німеччина. — Упродовж двох останніх місяців тут демонструвалася мистецька совєтська виставка „Російський реалізм 1850-1900 рр." На виставці були експонати 150 полотен „визначних російських художників. Серед них були картини Рєпіна, Сурикова, Шишкіна, Саврасова, Перова, Федорова та ін. з Третяковської ґалерії та ленінградського Російського музею". Виставку відвідало, як і н ф о р мує ТАСС, 42,000 осіб з Західньої Німеччини, Франції, Бельгії, Швайцарії та Голляндії. Очевидно, ця совєтська виставка мала на меті реклямувати виключно російське мистецтво, а не мистецтво народів СССР. Порядком культурного обміну, виставка „Німецький реалізм 1850-1900 рр." підготовляється у Москві та Ленінґраді.

ХАРАКТЕР, СТРУКТУРА ТА МЕТОДА ПРАЦІ КПСС

Під кінець 1972 року московське Видавництво політичної літератури опублікувало 220-сторінкову брошуру „Організаційно - статутові питання КПСС 1972: довідник у формі питань та відповідей". У цьому довіднику подані дані про організаційну структуру Комуністичної Партії Совєтського Союзу, про систему і працю первинних партійних організацій, партійних груп, а також обговорено такі справи, як приймання в члени КПСС, звітність та вибори партійних органів, облік комуністів та партійна адміністрація, розгляд персональних справ, членські внески. Коротко: згаданий довідник дає досить докладний перегляд, якими шляхами й методами партійний комуністичний провід втримує під своєю контролею великих розмірів партійний апарат, а одночасно, як цей партійний апарат втримує під контролею КПСС ціле життя в СССР.

Коли говоримо про КПСС, то завжди мусимо мати на увазі особливу авторитарно-тоталітарну політично - партійну структуру, яка не тільки проникає та охоплює всі ділянки життя в СССР, але й становить своєрідну „державу в державі", „орден", що налічує понад 14 мільйонів людей, які вважаються „еманацією", „добором найкращих" серед суспільства, „найсвідомішою ч а стиною робітничої кляси, колгоспного селянства та інтеліґенції СССР".

Особовий склад і організаційна структура КПСС

Напередодні XXIУ з'їзду КПСС нараховувала 14,455,-000 членів. У відношенні до всього населення СССР це становить понад 6 відс. всіх мешканців. Формально КПСС — це „авангард пролетаріяту", робітничої кляси, але насправді — це партія не робітників, а інтеліґенції, точніше совєтської бюрократії, яка рекрутується з рядів інтеліґенції і займає в партійній структурі ключові і керівні позиції.

Дані довідника підтверджують цей факт. Робітників у КПСС всього 40,1 відс., а службовців та інтеліґенції в загальному — 44,8 відс. Правда, в рядах КПСС нібито є також 15,1 відс. колгоспників, але й у цьому випадку йдеться про сільських бюрократів, які рахуються колгоспниками, а фактично належать до категорії колгоспних керівників. Так само треба б кваліфікувати 40,1 відс. робітників, виділивши з цього числа осіб, які належать фактично до керівного робітничого прошарку, що безпосередньо не продукує жадних виробів. З них, як і з т. зв. колгоспників - комуністів, рекрутуться отих 73,4 відс. „відряджених на роботу в системі народного г о с подарства" СССР. 16,5 відс. членів КПСС працюють в наукових установах, в ділянці культури, освіти, охорони здоров'я, а 8,6 відс. — в апараті державного і господарського управління та в партійних і інших суспільно - громадських організаціях.

КПСС побудована за територіяльно - в и б о рчим принципом, при чому низові (первинні) клітини „оформлюються за місцем праці комуністів", хоч допускаються також первинні організації за місцем проживання в селах та домоуправліннях. Організаційна структура КПСС поширюється на ввесь СССР і являє собою піраміду, в основі якої лежить понад 370,000 первинних партійних організацій, а очолює яку Центральний Комітет з дуже малим чисельно Політбюром (всього 11 осіб).

Хоч своєю структурою КПСС віддзеркалює совєтську федеративну систему, по суті маємо справу зі стисло централізованою структурою, яку повністю контролює центральне керівництво (Політбюро). Всі так звані республіканські комуністичні партії включені в загальну структуру як територіяльні адміністративні партійні одиниці без будь-якої реальної політичної сили. Організаційна структура КПСС виглядає так:

— первинні партійні організації,

— районові, міські і окружні партійні організації,

— крайові та обласні партійні організації,

— республіканські партійні організації.

Відповідно до такої структури побудовані керівні партійні органи КПСС:

— 14 центральних комітетів компартій союзних республік,

— 6 крайових комітетів,

— 142 обласних комітети,

— 10 окружних комітетів,

— 760 міських комітетів,

— 448 міських районових комітетів,

— 2810 сільських районових комітетів,

— 31,000 первинних партійних комітетів.

Не має своєї республіканської організації найбільша совєтська республіка — Російська СФСР. Справами російської компартії відає безпосередньо ЦК КПСС і Політбюро, що тільки вказує на ідентичність між центральним найвищим керівництвом КПСС і російською к о м п а р т і є ю, чи компартією Російської СФСР. Фактично в цьому випадку ЦК КПСС (раніше Всесоюзна Комуністична Партія (большевиків) є своєрідним спадкоємцем ЦК Російської Комуністичної Партії (большевиків) і виконує на практиці її функцію, маючи під своєю контролею національні республіканські компартії, які звичайно мають у своїх проводах комуністів-росіян.

Первинні партійні організації

КПСС налічує понад 370,-000 первинних організацій,

(Закінчення на стор. 6-ій)

Ігор Соневицький

ПЕР ҐІНТ

(Перед прем'єрою балету в Ню Йорку)

Картина мистецького життя українців на терені метрополітального Ню Йорку була б далеко неповна без праці, зусиль і здобутків нашої мисткині Роми Приймн-Богачевської в ділянці балету.

Рома Прийма, солістка Львівського Театру Опери й Балету, закінчила балетні студії у Віденській Академії. Після здобуття диплому вона виступала зі самостійними концертами майже по всіх більших містах Західньої Европи. Як солістка Королівської Балетної Компанії у Вінніпеґу об'їхала цілу Канаду, а згодом відбула два успішні турне по Европі, виступала в Ґватемалі, Коста Ріко, Сальвадорі, на Кубі тощо. Свої балетні студії завершила у таких мистців-педагогів міжнародної слави, як Марта Ґреґем і Валентина Переяславець. 1961 року успішно дебютувала в Ню Йорку, де відкрила згодом балетну школу, що втішається незвичайно великим признанням і популярністю.

В минулому Балетна Школа Роми Прийми-Богачевської виставила з величезним успіхом два балети, а саме „Попелюшку" (оригінальна музика Ігоря Соневицького) в роках 1967 і 1968 та „Квіт папороті" до музики К. Данькевича та В. Кирейка в 1971 році.

У неділю 8 квітня в Бруклін Академі ов Мюзік Балетна Школа Роми Прийми-Богачевської в Ню Йорку, Нюарку та Йонкерсі під патронатом Фонду Катедри Українознавства при Гарвардському університеті виставляє балет „Пер Ґінт" у трьох діях на основі драми Генріха Ібсена до музики Едварда Ґріґа.

В 1848 році появилися друком норвезькі народні казки, що їх зібрав П. Асб'єрнсен. У розділі „Полювання на північних оленів" було коротке оповідання „Пер Ґінт", в якому описувалося фантастичні пригоди норвезького юнака.

В січні 1867 р. норвезький драматург Генріх Ібсен, що перебував тоді в Італії, написав своєму видавцеві Ґеґелеві листа: „Нарешті можу Вас повідомити, що праця над моїм новим твором поступає вперед і, якщо нічого непередбаченого не станеться, закінчу його ще цього літа. Це буде довга драматична поема з центральною постаттю частинно леґендарною, а трохи видуманою зі сучасного норвезького фолкльору".

У серпні того ж року Ібсен закінчив працю над третім актом „Пера Ґінта". В листі з 8 серпня він писав своєму видавцеві: „Якщо це Вас цікавить, Пер Ґінт — це дійсна, реальна постать, що жила наприкінці минулого або на початку цього століття в Ґудбрансдалі. Його ім'я Асб'єрнсен, до сьогодні відоме поміж мешканцями тих околиць. Але крім того, що про Пера Ґінта написав Асб'єрнсен, м и н і ч о го більше не знаємо. Тому в дійсності я не мав на чому базувати своєї поеми. Але це до деякої міри дало мені більше волі в творчій праці".

В жовтні 1887 р. Ібсен закінчив писати останній акт драматичної поеми, а наступного року „Пер Ґінт" появився друком. Поема принесла авторові та головному героєві його драми міжнародну славу.

„Пера Ґінта" можна інтерпретувати по-різному. З аспекту казки — це описи фантастичних пригод молодого шибайголови. Вони приносять читачеві подібне вдоволення як, наприклад, пригоди Сінбада чи Ґеклберрі Фінна. Переживання Пер Ґінта в африканському королівстві Марокко чи в царстві короля Троллів — це дотепні, сміливі та хвилюючі оповідання.

„Пера Ґінта" можна трактувати як універсальну сатиру, повну символіки. Головного героя вважаємо за авантюрника, що шукає ціль життя, використовуючи всі його можливості. Він неспроможний відокремити реальности від уяви, випиває чашу життя додна, а рятунок знаходить у любові своєї вірної дружини Сольвейґи.

Деякі критики вказують на те, що „Пер Ґінт" це національна сатира на політичний, релігійний і соціяльний устрій Норвегії. І так, наприклад, відомий норвезький письменник і сучасник Ібсена Б. Б'єрнсон, що захопився „Пер Ґінтом", писав, що це сатира на норвезький егоїзм, обмеженість, самопевність і самовистачальність.

„Пер Ґінт" Ібсена — це драматична поема, що має п'ять актів і 38 сцен. Ідея сценічної вистави зродилася щойно п'ять років після публікації твору. 23 січня 1874 р. Ібсен звернувся до композитора Едварда Ґріґа з проханням написати музику до театральної версії „Пер Ґінта". Ґріґ писав музику без ентузіязму. Композитор уважав, що „Пер Ґінт" не підходить до стилю його ліричної музики. Він нарікав, що писання музичного оформлення до такої драми страшенно невдячна робота. Щойно у вересні 1875 року Ґріґ закінчив писати музику, що складалася з 22-ох п'єс. Туди ввійшли пісні в супроводі оркестри, прелюдії та інтермеццо, танкові мелодії, хори та мелодрами. 24 лютого 1876 р. відбулася прем'єра театральної версії „Пера Ґінта" Ібсена з музикою Ґріґа.

Публіка та критики незвичайно тепло прийняли музику Ґріґа. А відомий віденський критик і гарячий прихильник Брамса, Едвард Ганслік заявив, що драма Ібсена втримається тільки через музику Ґріґа. Це пророцтво Гансліка до деякої міри сповнилося, бо для теперішньої публіки назва „Пер Ґінт" асоціюється більше з ім'ям Ґріґа, ніж Ібсена.

На основі театральної му-

(Закінчення на стор. 6-ій)

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редаґує: д-р Михайло Даншлюк

АНТИБІОТИКИ

У справі вживання антибіотиків ми одержали чимало запитів різного характеру, але вони майже всі зводяться до таких основних питань: чи антибіотики шкідливі, і чому вони в одних випадках допомагають, а в інших ні. Проблему антибіотиків, яка вже має літературу на тисячі томів, важко вияснити в короткій статті, проте деякі принципи читач повинен знати.

Поперше — чи антибіотики шкідливі? Їх, звичайно, продукують не для шкоди людині, а для допомоги у поборюванні інфекцій. Але іноді антибіотики можуть бути шкідливі. Хворобливі ускладнення від їх уживання найчастіше бувають тоді, коли людина має алерґію до окремого антибіотика. Типовим прикладом є пеніциліна, яка може викликати в алерґічної людини висипку на шкірі, набряки, а в окремих випадках навіть спричинити критичний стан. Отже, кожна людина мусить знати, чи пеніциліна їй шкодить, і про це своєчасно повідомляти свого лікаря. Він тоді при потребі припише інші ліки, бо нема такої людини, яка є алерґічною до всіх видів антибіотиків. Певна частина людей має алерґію до кількох видів антибіотиків, але завжди можна знайти якийсь вид, що його можна з успіхом вживати.

Деякі види антибіотиків можуть, не викликаючи алерґічної реакції, ушкоджувати окремі органи, наприклад, нирки, деякі нервові шляхи тощо. Такі ліки дуже рідко приписується для вільного вживання. Їх, як правило, застосовується в клініках або лікарнях під постійним наглядом і контролею пацієнта лише в окремих випадках, лікуючи особливі інфекції. Типовим прикладом такого антибіотика є стрептоміцина, яка може ушкодити восьмий черепний нерв або ґераміцина або нирки.

Причиною того, що антибіотики іноді не допомагають, часто буває вина самого пацієнта. Антибіотик може бути не ефектовним при лікуванні інфекції, коли бактерії чи бацилі на цей рід антибіотику відпорні. У таких випадках лікарі беруть зразки мікроорганізмів і заряджують культуру їх в лябораторії, щоб визначити точний вид бактерії, а до того випробувати, на які антибіотики вони вразливі. Така процедура забирає не більше як кілька днів, після чого лікар може з певністю приписати відповідний антибіотик.

У багатьох випадках ще перед початком лікування лікар заряджує культуру бактерії, але в гострих випадках недуги чи інфекції, яка швидко розвивається, він приписує негайно лік, що по всій правдоподібності цю інфекцію поборюватиме. Тоді звичайно приписує він антибіотики т. зв. широкого спектру, себто такі, що поборюють більше, як один вид мікроорганізму. Деякі антибіотики успішно „воюють" із десятком або й більшим числом родів бактерій.

Але вертаємось до пацієнта. Як ми вже згадували, він часто сам винен в тому, що лік не допомагає. Справа у тому, що антибіотики поділяються на дві основні групи: бактеріостатичну, себто таку, до якої належать антибіотики, що не нищать бактерії, але лише припиняють її розмноження, і на бактеріоцидну, себто таку, до якої входять антибіотики, що безпосередньо нищать мікроорганізми. Спрощуючи справу, можна сказати, що одні антибіотики зразу так „убивають" бактерії, а інші лише сповільнюють їх розвиток та припиняють розмноження, доводячи таким чином до виснаження і занику.

Типовим прикладом такого антибіотику, який безпосередньо нищить бактерії, є пеніциліна, а типовим видом, що сповільнює розвиток бактерій, є різні види широковживаної тетрацикліни. Один і другий вид антибіотику — добрі, хоч і роблять свою роботу іншим способом. Одначе, тут логічно можна зробити такий висновок: рід антибіотику, який зразу нищить бактерії, можна вживати к о р о т ш и й час, протягом якого клінічні симптоми недуги минають, але уживання антибіотиків, що лиш сповільнюють розвиток бактерій, не припиняється зразу ж після зникнення гострих симптомів недуги, а продовжується ще бодай кілька днів, щоб дати можливість лікові повністю виконати потрібну роботу.

Тож помилково буде припинити вживання ліку передчасно, зокрема коли антибіотик б а ктеріостатичного характеру, себто лише сповільнює розвиток бактерій. Передчасне припинення лікування дає можливість бактеріям „віджити", і тоді симптоми інфекції поновлюються. Тому то лікарі настоюють, щоб приписана доза ліку була прийнята повністю і протягом потрібного часу, бо лише тоді може бути певність, що лік свою роботу виконає. Іноді ще треба з'ясувати, чи не потрібно додаткової дози того самого ліку або чи не замінити його іншим, щоб інфекція не повернулась. Антибіотик, який лише сповільнює ріст бактерій, мусить діяти не менше як 5 днів, а при поважніших і більше

Приписується різні види антибіотиків, звичайно, не для того, щоб вести лікування довгий час, а тому, що не при всіх інфекціях можна вживати антибіотики, які зразу ж нищать бактерії. Такі антибіотики мають лише обмежену дію, поборюють лише обмежене число бактерій, а тому треба часто приписувати такі, що діють повільніше, але з певнішим успіхом.

М. Григор

НЕРОЗВ'ЯЗАНА УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА В ПОЛЬЩІ

(5)

Такий стан морального пониження, грубої дискримінації та безправства тривав до липня 1956 р., коли на VII Пленумі ЦК ПОРП у липні 1956 р. винесено постанову: „Партія мусить з подвійною силою поборювати всі прояви націоналізму і дискримінації у відношенні до громадян непольської національности, ґарантуючи їм справжню рівноправність у всіх ділянках життя, мусить докласти зусиль, щоб направити всі шкоди, які в тій ділянці направити можна, щоб заінтересовані переконались, що наша політика справедлива й правильна і щоб ми здобули їх повне довір'я[1]). Був це початок реґабілітаційної політики Владислава Ґомулки.

Немає де правди діти, що цитований Пленум ЦК ПОРП мужньо розглянув справи національних меншостей в Польщі. Вправді, в Польщі начислюється 800.000 національних меншостей (крім українців є невелика кількість жидів, білорусів, німців, москалів, словаків), але всі відчували, що цитована постанова пленуму в першій мірі стосувалась українців. Перші кроки, які зробив польський уряд на користь українців в той час, вказували, що став він трактувати справу серйозно. Тоді запав дозвіл на створення Українського Суспільного Культурного Товариства (УСКТ), почав появлятись український часопис у Варшаві „Наше Слово", творились воєвідські, повітові та місцеві клітини УСКТ (в 1958 р. було вже 8 воєвідських, 34 повітових та 270 місцевих), організувалось навчання української мови. Водночас із тим відважніші перестали говорити рідною мовою тільки при заслонених вікнах та закритих дверях.

Примусово п е р е с е л е н і твердо сподівалися навіть повороту на рідні землі, бо як же ж могло бути інакше, коли сама партія визнала публічно, що уряд „мусить докласти зусиль, щоб направити всі шкоди". Посипались до урядових чинників масові петиції про дозвіл на виїзд. Коли ж дозволів не було, а були тільки запевнення, що справи будуть позитивно поладнані згодом, а тим часом треба тільки терпеливо ждати, відважніші вертались додому без дозволів, тим більше, що ніхто не питався в них дозволу, коли їх насильно переселювали. Протиакцію лібералізаційному курсові повели шовіністичні елементи.

В безконечному очікуванні минув початок 1958 р., коли то 12 березня запала соймова ухвала в Варшаві, що з тим днем треба уважати за дефінітивне вреґулюва н н я всіх переселенчих справ. Де хто був переселений, має там остатися, а з того часу можна набувати землю на відплатних маєткових засадах та на принципах, визначених Міністерством фінансів і Рільництва. Така постанова була новим громом з ясного неба для тих, які очікували дозволу переїхати в рідні сторони.

Ситуація склалася так, що ті, які повернулися на діднину до 12 березня 1958 р., звичайно там осталися. Однак, таких нараховувалось лише коло 5.000. Інших, які виїжджали після цієї дати, під поліційним конвоєм повертали назад, якщо відмовлялись повертатись добровільно. Щоб ще дошкульніше п о с т а в и т и справу, Воєвідська Народна Рада в Кракові видала навіть формальну заборону приписувати українців і... циганів в повітах Нового торгу і Нового Санчу.

Поворот до дискримінації пішов повною парою. З цим станом і цими тенденціями українці в Польщі рішучо не погоджуються і домагаються леґальними шляхами від партійних чинників та державної влади направлення кривд.

Колишні партизани ҐЛ й АЛ та добровільці Польського Війська засуджують акцію „Вісли"

У 1968 році, коли Польська Об'єднана Робітнича Партія готувалась до свого чергового з'їзду і закликала своє членство, а також усю польську спільноту, щоб взяли участь в дискусії над програмою партії, колишні українські партизани Ґвардії Людової й Армії Людової, як також колишні добровільці Червоної Армії та Народного Польського Війська надіслали 2 листопада 1968 р. до центрального Комітету ПОРП меморандум, в якому домагалися, щоб П'ятий з'їзд ПОРП розглянув українське питання в Польщі і засудив застосовану в акції „Вісла" збірну відповідальність населення.

Про цей меморандум довідуємось щойно зі „Становища української меншости в Польщі", ще іншого меморандуму, який дістався закордон, під яким підписалося Повітове Правління Українського Культурного Товариства (УСКТ) в Горлицях, Управління Осередків УСКТ — Білянка, Бортне, Горлиці, Ганчова, Ждиня, Граб, Поляни, Зиндранова, а далі Повітове Правління УСКТ в Сяноку та Управління Осередків сяніцького УСКТ з осередками в Команьчі та Мокрому[2]). Цей меморандум з датою 15 січня 1971 р. спрямований уже до VI З'їзду ПОРП. З уваги на те, що меморандум з 1971 р. покликається на меморандум з 1968 р., треба припускати, що він повністю схвалює аргументи, висловлені в 1968, а зі свого боку вказує на дальшу потребу негайної реакції політичних та урядових чинників у розв'язці українського питання в Польщі.

[1]) Цитата з документу „Становище української меншости в Польщі", який був спрямований до VI З'їзду Польського Об'єднання Робітничих Партій (ПОРП), з рамені Повітового управління УСКТ в листопаді 1971 р. Див. журнал „Сучасність", ж о в т е н ь 1972, ч. 10 (142), стор. 92.

[2]) Див. „Сучасність", жовтень 1972, ч. 10 (142), стор. 88-102.

Українське Народне Мистецтво в Доннелл бібліотеці в Ню Йорку

Заходами 83-го Відділу Союзу Українок Америки, Управа центральної дитячої кімнати Доннелл бібліотеки спонзоруватиме в квітні місяць української культури. Заплянувано виставку народного мистецтва, сценки „Івасика Телесика" і „Трьох ведмедиків", показ писання писанок та виступи дітей.

Бібліотека Доннелл (20 Захід 53-та вулиця, між П'ятою та Шостою Евенями), одна з найбільших і найбільш репрезентативних книгозбірень Ню Йорку, містить у собі ядро усіх публічних міських дитячих бібліотек. У центральній дитячій кімнаті цієї установи зібрано 70,000 книжок, а між ними також англомовні книжки з українською тематикою та українські дитячі книжки. Взаємини 83-го Відділу СУА з дитячою секцією Доннелл бібліотеки зачалися восени 1972 року, коли Відділ передав на руки п-і Москат, директорки дитячої бібліотеки 25 українських дитячих видань. При цій нагоді пані Відділу заохотили п-і Москат застановитися над можливістю української виставки для відвідувачів бібліотеки. Завдяки цьому, відбудеться прийдешня виставка українського народного мистецтва, яка триватиме від 2-го до 28-го квітня в центральній дитячій кімнаті, та зв'язані з виставкою імпрези. Метою усіх старань і приготувань є зацікавити американську дітвору українською культурою та спопуляризувати між ними книжки з українською тематикою. Експонати складатимуться не тільки з традиційних вишивок, різьби, тканин, але також з прикладного мистецтва, іграшок, ляльок в народній ноші та книжок.

Особливою атракцією між імпрезами в Доннелл у квітні буде виступ Лялькового Театру 83-го Відділу СУА. Цей театр відомий з успіхів перед українською дітворою Ню Йорку і Нюарку, вперше гратиме для американської публіки в суботу, 14-го квітня, о год. 3-ій по полудні, в головній авдиторії бібліотеки. У програмі „Казка про Івасика Телесика" та „Казка про трьох ведмедиків". Вибрано ці дві сценки саме тому, що американські малята вже познайомлені з Телесиком, улюбленим героєм українського фолкльору, з популярної книжечки Марії Галун Блох, "Ivanko and the Dragon". Відома дітям багатьох країн казка про трьох ведмедиків, у виконанні Лялькового Театру, під керівництвом і в новому оформленні Ольги Гаєцької, набирає суто українського характеру, який для американського глядача оригінальний і свіжий. Гра відбуватиметься українською мовою, але Галина Шміндак даватиме англійські пояснення.

Виставка припадає саме в передвеликодній час, а тому заплянувано покази писання писанок на середу 18 і суботу 21-го квітня, годину 3-тю по полудні. Марта Яцушко, яка попередньо переводила з успіхом подібні лекції для американської публіки, показуватиме техніку і пояснюватиме значення цього стародавнього мистецтва. На столах будуть приготовані писальця, віск, фарби і яйця, так що зацікавлені гості зможуть самі взяти участь у цьому показі. 18-го квітня безпосередньо після програми п-і Яцушко, співатиме квінтет пластунок Нюйоркської Станиці. Година писанкарства 21-го квітня закінчиться виступом юних бандуристів.

Приготуванням виставки та імпрез займається окремий Комітет під проводом Олімпії Роговської, референтки зв'язків Відділу. Як професійного дорадника до вибору якнайвідповідніших експонатів, запрошено відому мисткиню, Славу Геруляк. Вона ж мистецька референтка при Централі СУА. Управа Бібліотеки Доннелл застерегла собі право остаточно вибирати і розміщувати представлені експонати.

Хоч виставка та імпрези призначені в першу чергу для американців, 83-ій Відділ запрошує до участи теж українське громадянство та українську дітвору, по змозі у вишиваному одязі. Не часто наші діти мають нагоду гордитися своєю спадщиною у такій загально відомій, поважаній установі, якою є Бібліотека Доннелл. Згадані імпрези саме принесуть таку нагоду. Скористаймо з неї!

К.Ч.

Лекція писанкарства на Рутґерському університеті

Нюарк. — Заходами Української Студентської громади Рутґерського університету під спонзорством Гуманістичного факультету та Програми Східньоевропейських Студій тут відбудеться в днях 4 та 11 квітня дві лекції писанкарства з поясненнями про це давнє українське мистецтво. Лекції даватиме пані Ярослава Сурмач-Міллс, спеціялістка в ділянці українського писанкарства. Лекції передбачені для студентів та всіх заінтересованих громадян. Місце лекцій: Конклін гол, ч. 328, Нюарк, 175 Юніверсіти Авеню. Початок год. 12. Кожна лекція триватиме дві години.

В Публічній Бібліотеці в Ню Йорку влаштовано білоруську виставку

Ню Йорк. — У Публічній Бібліотеці при 5-й евню і 42-й вулиці відкрилась виставка під назвою „Барди білоруської літератури", присвячена двом найбільш видатним білоруським поетам Янці Купалі та Якубу Коласу, які стали завдяки своїм творам національними провідниками Білорусі. На виставці представлені різні видання їх творів, праці про них та ін. матеріяли із Слов'янського Відділу Публічної Бібліотеки. У бюлетені „Новини", що його видає та бібліотека, сказано між ін. про дуже велику популярність обох поетів серед свого народу, якої не змогли знівечити навіть сталінські намагання й заходи. Янка Купала (1882-1942) підніс національну свідомість і гідність свого народу, Якуб Колас (1882-1956) виступав проти соціяльного й національного пригнічення Білорусі. Я. Купала покінчив з життям самогубством у Москві. Обое перекладали твори Т. Шевченка й ін. українських поетів на білоруську мову.

Виставку „Барди білоруської літератури" можна оглядати безплатно на другому поверсі Публічної Бібліотеки тепер і впродовж місяця квітня, щодня, від понеділка до суботи включно, від 10 г. ранку до 6-ї г. вечора.

Марлон Брандо відмовився від „Оскара", підтримує індіян

Голливуд. — Видатний кіноактор Марлон Брандо відмовився від присудженого йому „Оскара" — американської найвищої кінонагороди за успіхи в тій ділянці. Він не прибув на церемонію проголошення й роздачі нагород у Голливуді. Його заяву відчитала молода індіянка Сачін Літтлфідзер. У заяві М. Брандо повідомив, що відмовляється, якщо йому присудять, від „Оскара" на знак протесту проти негідного відношення Голливуду до індіянського народу і трактування індіян у кінофільмах „на історичну тематику". Він повідомив також, що їде до Вундед Ні, де федеральні сили тримають в облозі групу індіян, які добиваються своїх прав. Марло Брандо дістав нагороду за ролю у фільмі „Хресний батько", акторка Ейлін Гекарт — за фільм „Метелики свободи", за виконання допоміжної ролі, а за виконання головної ролі у фільмі „Кабаре" присуджено „Оскара" акторці Лайзі Мінеллі.

Шевченківський Концерт школи св. Миколая у Боффало

Мабуть, Господь вже так велів, що в березневі дні, — дні весняного пробудження всієї природи, а з нею і людини, — подарував українському народові найкращого сина, який мовою та словом свого народу, генієм свого духа, змалювавши всю красу й чар, велич та славу України, а при цьому страшну недолю своїм безсмертним „Кобзарем", став пробудителем, пророком українського народу.

Концертом в честь Т. Шевченка 18-го березня ц.р. обдарували українську громаду Боффало шкільні діти школи св. Миколая.

Вже за словами самого поета „Прилітайте ж діти, мої квіти", діти, які входили на сцену під звуки фортепіяна, своїм виглядом (всі убрані у вишивки), чепурністю і радістю в очах уподібнювалися до чудових квітів. Посередині сцени, закосичений свіжими гілками верболозів, виднів портрет молодого Поета, який поглядом щасливої усмішки глядів на присутніх, що прийшли „спом'янути не злим, тихим словом". Перед сценою, обведені вишивкою, видніли слова Т. Шевченка: „Учітеся, брати мої, думайте, читайте і чужому научайтесь, свого не цурайтесь", які виготовили самі діти.

Першу частину програми розпочали „Заповітом" учні старших кляс, а слово про Поета виголосили А. Дергак та В. Середюк. Згодом чергувались, на переміну, хорові співи та деклямації з фортепіяновим сольо уч. Ліди Цьолко. Деклямували: П. Стасюк, Д. Псхачек, А. Осадців, Т. Кулик та Д. Партика. Цю частину закінчено двома настроєво-сентиментальними піснями „Виростеш ти, сину" та мелодійною „Хата моя, біла хата".

Друга частина програми була виконана маленькими діточками садочка та 1-ої і 2-ої кляс. Взявшись за руки, братчик і сестричка Войчаки виголосили привіт гостям. Опісля всі діти садочка відспівали низку пісень: про Тарасика, Україну, Дніпро, садок вишневий, весну, сонце й ін. Деклямували: С. Курляк, О. Войчак, Р. Сеник, Д. Федик та А. Крупа. Фортепіянове сольо відіграла Н. Середюк. Маленький Адьо Грещишин звернув на себе увагу не лише дотепною і милою мімікою та рухами, але він виявився знаменитим співаком та деклляматором. Опісля діти виведи вільноручні вправи до слів „Маленькі наші ноги, маленькі наші руки" та вправи до пісні „Гей у лузі червона калина", з китичками червоної калини в руках. Молитвою „Боже Великий" та співом українського національного гимну закінчено цей концерт.

Дітям - виконавцям належиться признання та похвала. Виконуючи хорові пісні, вони добре знали слова та мелодію, співали з ентузіязмом серцем і душею. Так само проходили всі деклямації. Це, очевидно, заслуга вчительок Лесі Коновки та Олі Чмоли, які у підготові таких виступів вкладають багато праці та посвяти. А коли йдеться про музичну частину та мистецьке оформлення, які завжди проведені з естетичним смаком, докладністю виведення музичного твору та вмілого фортепіянового акомпаньяменту — то в цьому заслуга учительки п-і Олі Чмоли.

Н.Н.

Почалася експлуатація нових газових родовищ в СССР

Москва. — Совєтські чинники повідомили, що в Якутському районі (Східній Сибір) розпочато видобування природного газу, що його в дальшому будуть експортували до Японії та зах. стейтів Америки. Йдеться тут про започаткування експлуатації чи не найбільших у світі родовищ природного газу, запаси якого совєтські геологи обраховують на яких 460 трільйонів кубічних стіп. Знову ж американські спеціялісти заявляють, що ці підрахунки ще не точні і вимагають докладнішої перевірки. Згідно з совєтськими плянами, в експлуатацію тих родовищ мали б бути заанґажовані також японські і американські нафтові фірми, з якими саме тепер ведуться переговори. Американська інвестиція сягала б суми 5 біл. долярів і в заміну СССР гарантував би доставу газу до ЗСА на час 20 до 30 років, починаючи з 1980 року. Японські фірми також заінтересовані у совєтській нафті і ведуть переговори про побудову проводу, яким доставлювано б нафту з нафтових піль у Західнім Сибіру до Японії. Мова тут про експлуатацію Тюменських нафтових піль, звідки під сучасну пору постачається в основному совєтська промисловість европейської частини СССР.

Помер письменник, композитор і актор Сер Ноел Ковард

Блу Гарбор, Ямайка. — На Ямайці в Зах. Індіях помер відомий актор театру й кіно, драматург і автор багатьох популярних в ЗСА й Англії у 1920-30-их роках пісень Ноел Ковард, який за видатні успіхи на мистецькому полі дістав від англійської королеви Єлисавети титул Сера. Прожив 73 роки. Написав 27 п'єс та музичних комедій, з яких найбільшою популярністю користувались „Приватне життя", „Кавалькада", „Біттер-світ". Був автором майже 300 пісень, писав сам і слова і музику. У ділянці кіно прославився такими фільмами на тему Другої світової війни, як „Кому ми служим", „Коротка зустріч" та ін. Тому, що іноді в своїх п'єсах вдавався до досить вульґарної мови, Сер Ноел Ковард не раз мав неприємності з цензурою. Одного разу він сказав, що „світ до мене відноситься дуже добре, але і я його не трактую погано". Помер у своїй віллі від удару серця за столиком, при якому сів пити вранішню каву.

МекКорд розкриває куліси Вотерґейт афери

Вашингтон. — Головний обвинувачений і засуджений в січні 1973 року у зв'язку зі шпигуванням головної квартири Демократичної партії, Джейм МекКорд рішив розкрити таємниці цілої шпигунської афери і подати до відома прізвища високопоставлених осіб із Білого Дому, які мали б бути у цю аферу безпосередньо замішані. Свої свідчення МекКорд подав судові, а також спеціяльній сенатській комісії, яка продовжує слідство в цій справі. Згідно з заявою МекКорда, Джон В. Дін, теперішній дорадник президента Ніксона та Джеб Стюарт Меґруґер, кол. заступник директора Комітету перевибору президента Ніксона, були інформовані про заплянувану шпигунську акцію проти Демократичної партії. Дін та Меґруґер заперечили будь-яке своє пов'язання з цілою шпигунською аферою, а речник Білого Дому поінформував, що президент Ніксон говорив на цю тему з Діном та має до Діна далі повне довір'я. Дж. Ґордон Лідді, засуджений на довголітнє ув'язнення за участь у шпигунстві Демократичної партії складає тепер свідчення перед Федеральною лавою присяглих. На ряд питань, однак, він відмовився відповідати, заявляючи, що він обвинувачував би сам себе. Щоб одержати додаткові інформації, слідчі органи готові ґарантувати Лідді й іншим обвинуваченим, що вони не будуть притягнені до додаткової відповідальности. Рішення в цій справі суддя Сирика винесе вже найближчої п'ятниці. Інформують, що всі сім засуджених будуть поновно свідчити перед федеральною лавою присяглих, а також перед сенатською спеціяльною комісією.

В обороні переслідуваних в Україні

Управа Спілки Українських Журналістів Америки, розглянувши на своєму засіданні 17 березня ц. р. в Ню Йорку нові факти переслідування українських інтелектуалістів в УССР, потвердила в цілості своє становище, висловлене в 1-ій точці резолюцій 3-го З'їзду СУЖА й Канади з 24-го вересня 1972 р. в якій гостро затавровано жорстоке нищення свободи слова і думки українських людей на їх рідній землі.

Управа СУЖА з обуренням стверджує ще раз, що українським робітникам пера відмовляють в УССР підставового та признаного у цілому світі права висловлення власної думки і карають за це тюремним ув'язненням та засланням.

Закликаючи всіх вільних українських журналістів до якнайширшої протестаційної акції, Управа СУЖА з найбільшим признанням стверджує, що вся без вийнятку українська вільна преса, без уваги на партійно-політичні розбіжності, присвячує подіям на Україні багато місця й уваги, тримає одностайний фронт проти московсько-большевицького режиму в Україні з його політикою русифікації та сприяє усім протестаційним діям різних українських чинників у світі, зокрема та особливо патріотичної української молоді, яка виступає в обороні переслідуваних.

За Управу Спілки Українських Журналістів Америки

Іван Кедрин-Рудницький, голова

Ольга Кузьмович, секретар

К. Шонк-Русич заповів власний мистецький Музей для НТШ

Ню Йорк. — Відомий мистець - емаліст Константин Шонк-Русич, який від багатьох років працює і вдосконалюється в складному технічно жанрі мистецтва емалії, заснував у другій кімнаті своєї ґалерії і робітні 13 Схід 7-ма вулиця в Ню Йорку Музей Емалій. Спільно із своєю дружиною та студентами-учнями він обладнує цей Музей, до якого ввійдуть його давніші твори і який буде поповнюватися новотворами з релігійної й української тематики; туди ж увійдуть нові твори до колекції репродукцій емалій-склиць, виконаних ним за зразками з часів Київської Руси. У кінці ювілейного 1973-го року — року 100-річчя з часу заснування Наукового Товариства ім. Шевченка, мистець передасть у подарунок Музей для НТШ в Ню Йорку. Багато репродукцій емалій з давніх часів виконані із значним використанням золота і срібла. Мистець Константин Шонк-Русич походить із Наддніпрянщини, студіював у Вінниці та за кордоном, мав індивідуальні виставки в ЗСА і Канаді, був тричі нагороджений першими і другими преміями в ділянці прикладного мистецтва та емалій на Осінніх американських виставках у Ню Йорку.

„Ізвєстія" про совєтсько-японські взаємини

Москва. — На сторінках „Ізвестий" з 12 березня появилася стаття політичного коментатора цієї газети В. Кудрявцева „Про справжнє добросусідство", в якій він заторкує питання совєтсько-японських взаємин у зв'язку з врученням Л. Брежневу 6 березня послання японського прем'єр-міністра Какуея Танаки. В. Кудрявцев підкреслює важливість добросусідських японсько - совєтських взаємин і висловлює впевненість, що ці взаємини будуть розвиватися під кутом обопільних інтересів. Одночасно Кудрявцев звертає увагу, що на шляху до добросусідських відносин між СССР та Японією не існують ніякі серйозні перешкоди, не враховуючи „штучно роздуваних проблем, що їх видвигають противники добрих японсько - совєтських відносин". Очевидно, йдеться тут про промовчувану офіційно обома сторонами справу захоплених у висліді світової війни Совєтським Союзом японських територій (південного Сахаліну і ряду Курильських островів), совєтської анексації яких Японія досі не визнала. Все це не перешкоджає, однак, Кудрявцеву твердити, що „з боку Совєтського Союзу не було і немає ніякої загрози для національної безпеки Японії, хоч не бракує зовнішніх сил, які намагаються посіяти недовір'я у японців до совєтської миролюбної політики... У нинішніх міжнародних економічних відносинах, на наш погляд, розвиток економічних відносин між Японією і Совєтським Союзом представляється обопільно вигідною справою. Розвиток економічних відносин з Совєтським Союзом, зокрема шляхом участи Японії в розробленні природних багатств Сибіру, являється дуже вигідним як для Японії, так і для СССР... Існують всі дані для досягнення справжньої нормалізації відносин між Совєтським Союзом і Японією. Позиція Совєтського Союзу в цьому відношенні неоднократно була підтверджувана у виступах совєтських керівників". Як відомо, японські промислові компанії дуже зацікавлені питанням співучасти в експлорації багатств Сибіру і це зацікавлення совєтський режим, як виглядає, хоче максимально використати, не маючи власних засобів для такої промислово-економічної експлуатації цього простору.

Початок Великого Посту у Вунсакеті

У нашому стейті Ровд Айленді щорічно в першу неділю Великого Посту збираються всі православні священики з вірними на відправу Великої Вечірні.

У цьому році в неділю 18-го березня о 3-ій годині по полудні в церкві св. Архистратига Михаїла відбулась Велика Вечірня. Під звуки дзвонів та співу хору „Бандура" „Восхвалю Тебе, Боже мій" музика Бортнянського, відбулась процесія священиків, очолених отцем деканом — митрофорним протоієреєм Віталієм Коваленком, а перед ними вівтарні хлопчики йшли зі засвіченими свічками і хрестом. Церква розмальована у Візантійському стилі була вщерть заповнена вірними з різних парафій. Співали чотири хори. Диригентами були: Степан Карась, Іван Зерва, Марія Гаврилюк та Степан Тепер. Дякували на переміну Іван Карась і Іван Мішанець. Проповідь виголосив о. Ніколас Маріонту, а мотто проповіді — „Єднаймося всі в Христі". Коли священик сказав: „В що ми віримо" — хор відповів могутнім „Вірую в Єдиного Бога"... музика А. Костальського. Тому, що Вселенський Патріярх назвав нашого Митрополита „Братом і співслужителем у святих таїнствах", то його згадано, як у Великій, так і потрійній єктеніях.

Після відправи молоде сестрицтво влаштувало прийняття у парафіяльній залі.

Інж. Степан Лісовий

ВАШИНГТОН ЗВЕРНУВСЯ З ПРОХАННЯМ до Японії, щоб вона купувала в ЗСА менше дерева та різних матеріялів із дерева. Це викликане тим, що великий вивіз дерева із ЗСА викликає тут підвищення цін, що відбивається в свою чергу на підвищенні цін на будування домів. Сенатор Р. Пеквудс вніс законопроєкт про повну заборону експорту дерева з ЗСА.

У СХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ВІДБУЛАСЯ стрілянина між стаціонованими там совєтськими вояками і східньонімецькими вояками з одного боку та дезертирами з совєтського війська з другого. Прибулі з Східньої Німеччини подорожні повідомили, що в околиці міста Ерфурту у сутичці з гуртком дезертирів згинули два совєтські військові поліціянти, один східньонімецький вояк і один дезертир. Два дезертири втекли і німецька поліція перешукувала всі авта, що їхали в сторону заходу.

Ганна Черінь

Україна з поїзду

Українці міста Чикаго знову мали нагоду побачити новий фільм Ярослава Кулинича під назвою „Поїзд в Україну". Наголовок влучний, бо більшість кадрів зроблені під час подорожі поїздом, і тому глядач бачить те, що з поїзду видко: гарні українські красвиди, нові „котеджі", подібні до тих, що ми в них мешкаємо в Америці, чисті міські вулиці, що на них так мало авт і так багато люду... Враження таке, ніби кінооператор хотів би спинитись, зайти всередину будинків, зфотографувати не тільки фасаду, а й те, що за нею сховане, але йому владно наказують: „Не спиняйся! Далі, далі! Сюди заглядати не дозволено законом".

Так воно й було. Режисер мав намір зробити цілісний, солідний фільм і, підтриманий американськими колеґами, звернувся до офіційних чинників України по дозвіл на репрезентативний фільм про Україну. „Добре було б чужинцям показати, яка та Україна". Але замість дозволу — заборона фотографувати будь-що інше, крім спеціяльно призначених місць і предметів.

При від'їзді всі зроблені фільми були перевірені, і більшість їх знищено або сконфісковано. З того, що лишилось, з доповненнями фотоматеріялів та фільмів різних українських туристів, Ярослав Кулинич створив монтаж, настільки вдалий, настільки дозволяли такі неможливі можливості.

Чи варт говорити, що це позбавило фільм сюжетности і композиційної єдности? А щоб вийти з положення, режисер улаштував уявний поїзд через Україну, починаючи з Стрия й кінчаючи Києвом і в'єднав у цю подорож навіть такі міста, в котрі звичайно туристів не пускають. Замість пояснень Леонід Полтава зробив монтаж із поезій українських авторів, більш-менш припасовуючи їх до кадрів. Коли кінчалась поезія, голосніше звучала музика чи пісня, часом невпопад („чорний ринок" у Львові товкся досить довгенько під героїчні звуки Бетговена).

Дніпро не слухався пісні, що за її словами він мав би ревти, стогнати й горами хвилі підіймати, а поводився надиво тихо і спокійно. Через короткотривалість кадрів канівський монумент Кобзаря танцював, немов мультиплікат Волта Дісні. Той самий бузочок цвів і в Києві і в Львові. Разом із трояндами з'явилась і гілка розквітлої магнолії, цілком екстемпоранно. Кілька разів з'являлась дефіляда качок або гусей, що їх так люблять фотографувати українські туристи. Раз-у-раз з'являлись на екрані групи рідних і свояків, що їх зібрали приїжджі з Америки для фотографії, прибираючи „спеціяльні" пози. І знову їде поїзд, везучи нас в нове українське місто.

Деякі міста — Харків і Полтава — лише мигнули перед очима; Київ, Львів і могила Тараса Шевченка були представлені повніше. У Каневі українські туристи поклали нашому поетові квіти; їх несли дві молодих дівчинки: одна — в мікроміні, друга, на контраст, в підшарпаних „джінсах" і розхристанім ватнику.

Під час богослужби в церкві св. Юра у Львові та в Володимирівськім соборі в Києві було повно людей. Патлаті священики робили неприємне враження і викликали підозріння, що це — ставленці московського патріярха Олексія. Як зберігати віру й молитися під їх командою?! В кожнім випадку, хор співав гарною українською мовою, бо це була платівка наших еміґраційних богослужб. На жаль, не так воно співається в Україні...

Зворушливі картини з Личаківського й Янівського кладовищ у Львові — могильні плити Ольги Басараб, генерала Тарнавського, січових стрільців, Аскольдова могила в Києві, де були поховані герої Крут, будинок і могила Ольги Кобилянської в Чернівцях...

Хоч швидко, як у калейдоскопі, а таки промайнули перед нами картини нової, сучасної, відбудованої й перебудованої України. Наші рідні люди, золота пшениця на полях, барвисті гарбузи, яскраві квіти...

І — спеціяльно для феміністок — кадри працюючих жінок, що нарівні з чоловіками копають землю, свердлять бетон електричними свердлами, сапають тютюн... Хто їх питав, чи хочуть вони такої рівноправности?!

Реклямне оголошення у „Свободі" закликало показати цей фільм нашим дітям (і внукам). Але, на жаль, молоді та дітям такі фільми не заімпонують через брак елементів, що захоплюють американську й замериканізовану молодь. Ввесь час з'являються пов'язані отриманими з Америки квітчастими хустками старечі лиця, а молодих мало. Ну що ж, туристи — це здебільшого старші люди, що їдуть в Україну, поки не пізно, щоб побачитись із своїми ровесниками. Хоч у них є там повно й молодих свояків, вони залюбки згадують минуле із своїми друзями і їх фотографують радо. Якби кінорежисер мав змогу, то напевно зфотографував би й українську молодь, дітей, школу, молодечі розваги. Але скрізь спиняє „ніззя".

А те, що ми побачили через усі „ніззя", все ж дуже цікаве для нас і навіть для нашої молоді, коли б вона не була така розпещена та зіпсована сумнівної вартости телевізійними стандартами.

Зобов'язують молодь в Україні до „войовничого атеїзму"

Київ. — Газета „Молодь України" з 21 березня опублікувала статтю, в якій звертає увагу молоді, що замало бути самому атеїстом, а конечно бути „войовничим атеїстом", бо мовляв, „не маємо права чекати, поки життя остаточно поставить крапку над релігійними забобонами, загасить останню свічку в руках віруючого". Справа в тому, що, як пише газета, „в комсомольських організаціях до релігійних пережитків ставляться примирливо, споглядально: нічого, мовляв, немає небезпечного в тому, що, скажімо, молоде подружжя (старі батьки примусили!) обвінчалося в церкві чи хрестило дитину, що сучасну кімнату в новозбудованому будинку „прикрашає" іконна „галерея". Газета ставить категоричну вимогу, що „комсомолець має бути переконаним, войовничим атеїстом... Необхідно, передусім, залучити всіх юнаків і дівчат до загальноосвітнього й політичного навчання — наука і релігія несумісні". Як видно з всього того, що написано у згаданій статті, „релігійні забобони" ніяк не покидають людей — в тому й молоді — у підсовєтських умовах в Україні не зважаючи на всі заходи режиму і партійно - комсомольських організацій.

У Ню Джерзі поховали королеву циган

Петерсон, Н.Дж. — 70-річну королеву циган у Америці Мері Мічелл поховали з парадою, закидавши її домовину грошима, в тому й 100-долярівками, на цвинтарі поблизу Петерсону, після заупокійних Богослужень у римо-католицькій церкві в Петерсоні. На похоронах було кілька сотень людей, які прибули також із Мехіко й Канади, багато циганок були зодягнені в традиційні ноші. У домовину на тіло покійної королеви циган поклали разки дукатів, із 20-ти золотих монет, 50-тидолярівок, бо, як сказав один із її близького почоту, „королева повинна мати змогу час-до-часу випити собі скляночку вина". Над домовиною встановлено великий мармуровий пам'ятник, побіч із молодшим сином, який помер у 1971 р. Можливо, що королем циган буде вибраний тепер її старший син Стівен. Родина американських циган Мічеллів дала своєму народові принаймні чотирьох королів у минулому.

Д-р Юл. Мовчан

Пам'ятник проф. Борисові Андрієвському

1-го квітня ц. р. на українському православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж., відбулося врочисте відкриття пам'ятника на могилі відомого вченого та громадсько-політичного діяча, професора і доктора медичних наук Бориса Андрієвського, який помер 20 жовтня 1962 року на 65-му році життя. Побудова пам'ятника здійснена заходами Українського Лікарського Т-ва Північної Америки та родини Покійного.



Проф. д-р Б. Андрієвський

З цієї нагоди варто хоч коротко пригадати деякі моменти наукової та громадсько-політичної діяльности нашого передчасно померлого лікаря, патріота і громадського діяча, праця якого так багато і так корисно позначилася на житті та успіхах української еміграції післявоєнних років.

Науковим ступенем доктора медичних наук Б. Андрієвського наділено 17 грудня 1938 р. на підставі успішного захисту дисертації на тему „Експериментальні та клінічні дані про дію деяких соляних розчинів при наглій кровотечі" при Науковій Раді 1-го Харківського Медичного Інституту. (До речі, титул „доктор медичних наук" в СССР зовсім не є те саме, що титул „доктор медицини" в ЗСА, який автоматично присвоюється кожному, хто закінчить медичний „коледж". Щоб дістати звання доктора медичних наук" в СССР, треба виконати й опрацювати оригінальну науково-медичну працю, а потім успішно її захистити перед авторитетною науковою установою, якою є звичайно наукова рада певної наукової інституції).

Трохи пізніше, тобто, 11-го липня 1939 року, на підставі рекомендації Українського Державного Інституту Удосконалення Лікарів, Вища Атестаційна Комісія при Совєті Народних Комісарів (тепер — міністрів) СССР надала Борисові Андрієвському наукове звання професора хірургії. (Знову таки, титул професора в СССР не є те саме, що визначає цей титул в позасовєтських країнах, яким не раз охрищують навіть звичайних учителів середніх шкіл).

Не зважаючи на тяжкі умови життя та наукової діяльности в умовах московсько-большевицької дійсности, Б. Андрієвський за порівняно короткий час спромігся опрацювати й написати 34 наукових праць. Всі вони в тій чи іншій мірі стосуються улюбленої ділянки медицини професора хірургії, хоч більшість з них заторкують не так питання удосконалення техніки хірургічних операцій, як скорше проблему біохемо-фізіологічних процесів, пов'язаних з хірургічним лікуванням хворих. Найбільшою й найважливішою працею з цієї ділянки є його вищезгадана докторська дисертація „Експериментальні та клінічні дані про дію деяких соляних розчинів при наглій кровотечі", яка охоплює 369 сторінок друку і яка була видана окремою монографією в Харкові 1939 року. У передмові до цієї праці відомий харківський хірург і один з найближчих співпрацівників Андрієвського, проф. Ф. Ю. Розе, писав: „Ця праця є першою та єдиною монографією про інфузійні розчини... Поруч з майже вичерпним історичним матеріялом, автор подає свої численні експериментальні та клінічні спостереження. Випуск праці дуже своєчасний, і ми певні, що вона внесе багато нового в ділянку застосування кровозупинних рідин в умовах як мирного, так і воєнного часів".

Що автор тут справді подав майже вичерпний огляд історичного матеріялу з вищезгаданої ділянки, свідчить хоча б те, що поданий наприкінці показник літератури (бібліографія) написаної в різних мовах та часах, складає аж 568 назв!

Не місце тут подавати хоч би поверховий огляд вищезгаданої наукової праці. Але є в ній, однаке, одна річ, яка має не тільки лікарське, але до деякої міри також загально-національне значення. Це вислід довготривалої праці Б. Андрієвського щодо терапевтичного застосування нової рідини під назвою „укрінфузин", тобто „український інфузин". Як бачимо, вже сама назва цієї рідини заслуговує на увагу, бо в наші часи тяжко навіть уявити, щоб московський окупант дав дозвіл будь-якому підсовєтському вченому назвати свій винахід, який мав би щось спільного з назвою нашої поневоленої тим окупантом батьківщини. Але виходить, був час, коли окупант ще „терпів" подібного роду „люксуси".

Але справа не тільки в назві. На підставі численних клінічних дослідів та експериментів, як також лябораторних даних, Андрієвський довів, що укрінфузин можна з успіхом застосувати у випадках значних та небезпечних для життя кровотеч, спричинених чи то травмами, чи тяжкими операціями, які не раз пов'язані з шоком.

Опинившись після закінчення другої світової війни, на еміграції, проф. Андрієвський зразу ж віддає всі свої сили і науково-лікарській, і громадсько-суспільній діяльності. Він був одним з організаторів поліклініки при Українському Червоному Хресті в Мюнхені, точніше, Українській Медично-Харитативній Службі, при якій він став керівником хірургічного відділу. Одночасно він був хірургічним консультантом ДП-таборів у Мюнхені та його околицях.

Але будучи активної вдачі та з покликання хірургом, вся ця хоч і дуже корисна, але за своєю суттю „канцелярсько-консультативна" праця його не задовольняла, і тому через деякий час ми вже бачимо його в Регенсбурґу, куди він був запрошений на посаду керівника хірургічного відділу найбільшого тоді ДП-шпиталю в Німеччині. Улюблені скальпель та пінцет знову заграли в його спритних руках... Цей період праці для нього був, здається, одним з найщасливіших у його житті, бо тут, як хірург, він не тільки мав змогу знову розгорнути на всю широчінь свою діяльність (на цей раз вже без побоювання, що ось-ось під'їде енкаведівський „чорний ворон" і вивезе його для знищення десь на Соловки чи Сибір), але також біля себе мав чимало молодих фахівців, яким радо та з любов'ю передавав свій багатющий досвід.

У зв'язку з масовим виїздом депівської еміграції з Німеччини з реорганізацією медичносанітарної опіки „депістів", через певний час Б. Андрієвський знову повертається до Мюнхену — на цей раз у ролі головного лікаря ДП-шпиталю на Швабінґу. Але знову ненадовго, бо з тих самих міркувань (виїзд еміграції з Німеччини) він знову залишає Мюнхен — на цей раз вже назавжди, бо 1952 року переїжджає до ЗСА. Тут спочатку він працює в шпиталях Міннеаполісу та Чикаґо, а потім, нарешті, переселяється до Клівленду, Огайо, де вже, не зважаючи на вік — без одного 60 років, успішно здає лікарські іспити і таким чином одержує право на приватну лікарську практику. Гуманізм, любов і пошана до людини — завжди були найвищим правилом життя проф. Б. Андрієвського.

Але науково-професійна діяльність була тільки одною сторінкою життя Б. Андрієвського. Другою, може, не в меншій мірі важливою й активною сторінкою його діяльности була громадсько-політична праця. Він був першим головою Українського Червоного Хреста і потім Санітарно-Харитативної Служби. Був одним з найактивніших членів Українського Лікарського Товариства та його науково-професійних з'їздів на еміграції. Приєднавшись політично до націоналістичного руху, він в один час був головою Політичної Ради Закордонних Частин Організації Українських Націоналістів (ОУНр).

Як професор-педагог, відзначався непересічним даром промовця та великою працьовитістю. Його лекції завжди були цікаві та зрозумілі. „Навіть під час німецької окупації, — як пише д-р Яр. Воєвідка, — коли півгодини він змушений був викладати німецькою мовою, його виклади були цікаві та поправно відчитані... Він втішався великою повагою та симпатією серед молоді і тому відвідування студентів на його лекціях завжди були великі". („Лікарський Вісник", ч. 28).

Таким в цілому був проф. Б. Андрієвський. Завдяки своєму широкому діяпазонові науково-професійної та гуманітарної діяльности, його ім'я заслужено можна поставити поруч імен таких видатних постатей українського медичного світу, як Олександер Богомолець, Юрій Липа, Мар'ян Панчишин, Теофіл Яновський, Тит Бурачинський, Софія Парфанович. На Українському Православному цвинтарі у Бавнд Бруку його тлінні останки поховано недалеко величавої вежі Катедрального Храму поруч могили відомого композитора Миколи Фоменка (який до речі помер лише 12 днів перед Б. Андрієвським, тобто, 8 жовтня того ж 1962 року).

Д-р В. Луців в Каліфорнійському Коледжі

Чи не вперше в 120-літній історії Каліфорнійського Стейтового коледжу, 45 миль на південь від Піттсбурґу — український науковець доповідав на українську тему. 15-го березня ц. р. у закутині старого вугільного басейну південної Піттсбурґщини, в якій розташований Каліфорнійський коледж (8 тисяч студентів), прибув з викладом із Пенсильвенського Стейтового Коледжу проф. д-р Василь Луців. Його запросив директор відділу Славістики цього ж коледжу, д-р Брус Вестон, родовитий шкот, що там викладає російську мову.

Чисельній публіці представив д-ра Луцева д-р Вестон словами: „д-р Василь Луців, це — директор відділу Славістики та професор української історії при Пенсильвенського Стейт. Коледжі. Народжений в Зах. Україні, колишній політичний в'язень совєтських тюрем. Він автор і видавець багатьох науково - історичних публікацій, автор понад одної тисячі статтей в різних українських і англомовних та німецьких журналах і часописах. Він видає вже 19-ий рік українською мовою двомісячник „Життя і Школа", також журнал „Нові Українські Книжки".

Виклад проф. Луцева п. н. „Українські Козаки" був цікавий і популярний, ілюстрований під кінець автентичними козацькими бойовими прапорами, що їхнім власником є д-р В. Луців. Відтак розвинулася дискусія студентів різних народностей, також довколишніх гостей українського роду.

На заклик настоятеля української православної церкви св. Миколая у Монесені — на виступ визначного земляка - науковця — приїхало до цього коледжу повне число монесенських парафіян із бажанням заманіфестувати свого роду солідарність із нашим науковцем і показати дирекції коледжу, що довколишні українці зацікавлені такими виступами й на майбутнє. Монесенська парафія, в якій десять років трудиться о. митрат Микола Федорович — це єдина українська парафія на цілу південну Піттсбурґщину! Скрізь тут маса „руських" та карпатських парафій, і ці люди мають поважні впливи в „політиці" цього коледжу.

У великій бібліотечній залі Каліфорнійського коледжу д-р Луців зорганізував виставку, що обіймає українські національні предмети, ін. цілий ряд старовинної літератури в різних мовах — на тему нашої Козаччини, і взагалі історичного минулого.

Місяць тому студентки цього коледжу Ірина та Дарія Федеровичі, дочки о. М. Федоровича, зорганізували на терені тієї високої школи виставку українського народного мистецтва. Це вперше за довголітню історію цього коледжу — тисячі студентів мали змогу побачити наші культурно - національні гордощі. До цього часу українці були відомі „приятелі" мали монополь на того роду слов'янські виступи.

Після викладу д-ра В. Луцева, директор Слов'янського Відділу д-р Вестон запросив до свого дому о. Миколу Федоровича з родиною і групу парафіян, а проф. д-р В. Луців запросив о. Миколу та його церковний хор на Богослужбу в Пенсильвенському Стейтовому Коледжі літом ц. р. За його інформаціями нині там студіює майже шість тисяч студентів слов'янського походження, в цьому числі велике число наших студентів з різних сторін Пенсильвенії та стейту Огайо.

А. К-ий

Американський часопис про актора Євгена Курила

Бінгемптон, Н. Й. — Щоденник Бінгемптонського пресового концерну „Сан-Буллетін" з 5-го лютого 1973 р. помістив на сторінці тему „Стиль життя" дві світлини: ліворуч — видатного американського актора-красеня Джона Баррімора в профілі, а праворуч — видатного українського актора театру й кіна Євгена Курила. Хоча в старшому віці, Євген Курило дуже подібний до Дж. Баррімора. У репортажі Каролини Міллс „Україна відповідає Баррімороові" розповідається про творчий і життєвий шлях Євгена Курила, який „є типом Джона Баррімора", народжений в 1912 р. в Зах. Україні, є провідним українським актором, живе з 1949 р. з дружиною Ольгою й дітьми в Бінгемптоні; один із синів, Володимир, „пішов слідами батька, студіюючи в Бостонському університеті театральне мистецтво" (він прислав батькові й матері з нагоди днів народження оригінальні вірші українською мовою).

Велика мистецька кар'єра Є. Курила „не була голлівудського типу метеорним піднесенням до багатства, слави й розкішного життя — вона замаркована війною, знищенням, таборами втікачів і втечею з його Батьківщини на свободу", пише американська журналістка. Під час першого виступу на сцені він дістав таку „трему", що мало не подався світ-заочі, „працював під керівництвом Володимира Блавацького, якого характеризує як найкращого керівника. В. Блавацький заснував театральну студію в Західній Україні, яка в той час була під контролею Польщі". Розповівши про головніші ролі Євгена Курила, журналістка наводить його слова про працю в українському театрі під совєтською контролею: „Це все була пропаганда", а потім під німецько-фашистівською: „Коли б не хотів виступати, то послали б на фабрику, звідки можливо ніколи не повернувся б". Потім знову прийшли московські большевики, і довелося податись на Захід, де по війні в 1948 р. в таборі актор одружився із прикладною товаришкою життя Ольгою, зразковою матір'ю дітей. У Бінгемптоні маестро Є. Курило працює з групою обдарованої молоді, підготовляє вистави при українській католицькій церкві св. Серця, іноді виступає як рецитатор у різних містах, але „його мистецька кар'єра закінчилася тоді, коли він покинув Европу 24 роки назад".

Репортаж у „Сан-Буллетін" закінчується трьома фоторепродукціями з видатного українського актора в різних ролях: із „Степового гостя", з кінофільму „Вітер зі Сходу" та з „Марусі Богуславки". (ц.)

Фортепіяновий речиталь Зені Кушпети в Торонті

Торонто. — Від четвертого року життя почала Зеня Кушпета вчитися гри на піяно. Невипадково зберігається в мене вирізок „Вільного Слова", в якому я тоді прочитав, із знимкою 12-літньої Зені при піяно під час її першого власного концерту в Торонті як учениці п-ї Марти Барабаш. Вже тоді вважали її, не без рації, малим „вундеркіндом". Такий її власний самостійний концерт відбувся також, коли їй було 16 років. Після того, з нею, як з молоденькою талановитою піяністкою і вдумливою акомпаніяторкою доводилося і доводиться українській музиколюбній публіці Торонта зустрічатися на концертах не тільки нашої музикальної молоді, але й на репрезентаційних концертових імпрезах цілої нашої громади в цьому місті. До речі, її прізвище фігурувало теж на першому місці у клясі композицій в рамках двох музичних фестивалів у Торонті.

Зеню Кушпету можете зустріти в Торонті не тільки як молоду, солідну і незвичайно працьовиту ентузіястку фортепіянової музики. Вона і в Пласті (виховниця, організаторка дівочого співацького гуртка), і як активний член Українського Студентського Клюбу та його радіопрограми, і в телевізійній програмі „У тітки Квітки", і в підготові Музичного Фестивалю, всюди готова прикладати свою активну допоміжну руку, головне, коли йдеться про музику.

Тепер Зеня Кушпета має 20 років і як студент музичного факультету на Торонтському університеті виступила 21 лютого ц.р. із своїм фортепіяновим речиталем у концертовій залі Торонтської Музичної Консерваторії. У програмі речиталю вона виконала твори Баха (Партіта Ч. І), Скарлатті (3 сонати), Мендельсона (Варіяції поважні), Шопена (Ноктюрн, Валада, Етюд оп. 25, ч. 12, Фантазія) і Ліста (Консоляціон). У своєму виконанні цих творів клясичної світової музичної літератури (шкода, що не знайшлося в ній місця бодай для одного твору української фортепіянової музики, але програма, як нам кажуть, не залежала від піяністки) Зеня Кушпета заблестіла всіма можливостями юного таланту: високої кляси техніка гри, темперамент, глибоке відчуття настрою і тонка інтерпретація задуму композитора. Музикознавці й музичні критики знаходили, може, ще й багато інших вальорів у виконанні молодої піяністки, та нам тут доводиться висловити тільки особисте враження слухача, яке було незвичайно позитивне і тільки скріпило наші сподівання, що в особі Зені Кушпети українська культура знайде собі в близькому часі гідного репрезентанта на полі не тільки музичного виконавства, але й композиторської творчости.

(ел)

КУК інтервеніює в справі українських радіомовлень

Вінніпеґ. — Від кінця січня ц. р. Екзекутива Комітету Українців Канади провадить заходи за включення українських культурних програм у передачах державних радіостанцій та телевізії СіБіСі. Як відомо, дирекція СіБіСі ще 29 січня повідомила про нову зревідовану мовно-культурну політику СіБіСі. В цій заяві дирекція інформує про свою готовість на збільшення програм англійською та французькою мовою про життя етнічних груп в Канаді та їхні культури, але відмовляється від передач мовами етнічних груп, мовляв, на це в СіБіСі немає ні фахівців, ні фондів. 21 березня Екзекутива КУК передала дирекції СіБіСі меморандум, в якому з'ясувала становище КУК до цієї заяви СіБіСі, вказуючи, що СіБіСі започаткувала радіові передачі мовами окремих етнічних груп, присвячуючи ці програми культурним проблемам цих груп. Ідеться тут, як говориться в меморандумі КУК, про практичне пристосування наміченої урядом політики багатокультурности в Канаді.

Загальні річні збори Відділу ОбВУА в Нюарку

Після уступлення деяких членів з Відділу ОбВУА з приводу хвороби, та в останньому часі, з приводу смерти двох активних членів: д-ра Романа Криштальського і д-ра Романа Стахури, останнього голови нашого Т-ва, заіснувала конечність координації активних членів Відділу ОбВУА, яких начисляємо 36 членів для дальшої діяльности Комітету Співпраці Комбатантських організацій та скликати в тій цілі загальні збори Відділу ОбВУА в Нюарку на день 11 березня 1973 р. в залі парохіяльної церкви св. Івана Христителя в Нюарку, щоб вибрати енергійну Управу Т-ва і керівні органи тим більше, що в цьому році припадає черга Відділові ОбВУА в Нюарку продовжувати діяльність Координаційного Комітету Співпраці комбатантських організацій. На згаданих зборах з'явилось 18 членів. До Президії зборів на голову вибрано д-ра І. Карапінку, а секретарем Володимира Мартинця, до Номінаційної комісії покликано: д-ра Л. Голінатого, д-ра О. Утриска і інж. М. Плешкана. Після звітів секретаря Ю. Кігічака і касира Василя Кузика, після провірення книги протоколів Т-ва стверджено: 6 засідань Управи Т-ва, відзначення військового апелю 1-го листопада, делеговано 2-ох членів Відділу на делеґатський з'їзд Відділів ОбВУА у Філядельфії, участь Відділу у святі роковин УПА, і переведення Зеленосвяточної збірки. Відділ ОбВУА брав участь зі своїм прапором разом з іншими організаціями у святкуванні 22 Січня-Незалежности і Соборности України. Крім цього Відділ ОбВУА через свого делеґата д-ра Л. Голінатого брав участь в засіданнях Відділу УККА. Делеґат Відділу проф. І. Зелик виступав з доповіддю на святі нашої молоді. Делеґати Відділу ОбВУА разом з делеґатами інших комбат. організацій брали участь у підготові Комбат. Вечерниць, які відбулись з великим успіхом у залі грецької церкви, якої аранжерами були д-р Л. Голінатий і В. Юркевич 3 березня 1973 р. Провірка діловодства Т-ва переведена членами Контрольної комісії Антоном Зміємо і Мироном Стебельським в товаристві М. Лозинського. Віділано належність до Гол. Управи ОбВУА — 22.50 дол., на фонд УВІ — 198 дол. і ЗУАДК — 50 дол. Майно Відділу виносить 1,316.54 дол. На внесення Контрольної комісії висказано абсолюторію уступаючій Управі, з признанням за ведення діловодства. На внесення Номінаційної комісії запропоновано склад нової Управи: д-р Ілля Карапінка — голова, д-р Лев Голінатий і Мирон Стебельський — заступники голови, Орест Лисинецький — секретар, Василь Кузик — касир, інж. Е. Бедрій реф. Суспільної опіки, д-р Осип Утриско — імпрезовий референт (до помочі оба заступники голови), прапороносці: Орест Лисинецький, В. Шпирка, Юрій Кігічак, делеґат до Відділу УККА — Кость Гречак. Члени Контрольної комісії — Іван Зелик, Іван Пастух і Михайло Лозинський. Товариський суд: Д. Тихий, М. Плешкан і З. Стефанів.

Д-р О. Утриско, як учасник Визвольних Змагань закликав членів для прикладу іншим комбатантським організаціям брати масову участь у Богослуженнях і на Академіях, щоб відзначати важливі історичні дати: Листопадового Зриву, свята Героїв, 22-го Січня, Базару та ін. Рішено виплатити 100 дол. на іконостас в українській католицькій церкві в Нюарку.

О. У.

Пам'яті Бориса О. Унбегавна

(1898 — 1973)

В повені повідомлень про смерть багатьох видатних діячів останніми часами одніє́ю з найприкріших вісток була вістка про смерть проф. Бориса О. Унбегавна, що помер 3 березня ц. р. в Ню Йорку. Згідно з його бажанням тіло його перевезено до Оксфорду в Англії й там 9 березня похоронено. У цьому останньому є певна символіка: Унбегавн не тільки викладав після другої світової війни в Оксфордському університеті, але що більше, він був ідейним спадкоємцем і послідовником великого оксфордського славіста, „батька британської славістики" взагалі проф. В. К. Морфіла, одного з перших англомовних перекладачів Т. Шевченка (1880). Як його попередник, так і Унбегавн не обмежували „славістики" до „русистики", але об'єктивно вивчали інші слов'янські культури, в тому й українську. В Унбегавна — було прекрасне знання української мови й використовування кожної нагоди, щоб нею говорити. Мені пригадується наша перша зустріч в Оксфорді 13-го червня 1955 р., коли він сам запропонував перейти на українську мову. Я був мило здивований, коли виявилося, що мій співрозмовник зовсім плавно володіє цією мовою й виявляє бажання, щоб хтось із українців студіював у нього українознавство в Оксфорді. І справді треба було тоді одному чи двом молодим українцям у Великій Британії вписатися на студії українистики в Оксфорді. Цього не зроблено, й на жаль, у нас немає вихованців Унбегавна, за винятком хіба його докторанта з нюйоркських часів д-ра С. Погорілого у Вінніпегу.

Борис О. Унбегавн народився 23-го серпня 1898 р. у Москві, покінчив Кадетську Школу в Петербургу в 1917 р. і служив у царській армії по стороні білих, бувши двічі раненим у боях. Після війни він студіював у Любляні в Югославії, а потім у Парижі. Перша його наукова діяльність була зв'язана з бібліотекарством: він був у двадцятих роках головним бібліотекарем Славістичного Інституту Сорбонського університету в Парижі й поклав тверді основи для розвитку бібліотечних ресурсів цієї установи. Одержавши докторат у Сорбонському університеті в 1935 р., він дістав професуру славістики у Вільному Університеті в Брюсселі. Одночасно був професором слов'янознавства в університеті в Страсбургу, у Франції.

В'язнений нацистами під час другої світової війни, Б. Унбегавн переніс свою наукову діяльність після її закінчення до Оксфорду й працював там до свого емеритування у 1965 р. Відтак він переїхав до Ню Йорку й до своєї смерти працював у міському університеті, керуючи градуаційними студіями в ділянці славістики.

Як учений, Унбегавн займає видатне місце серед сучасних слов'янознавців. Його перша праця торкалася „кальковних перекладів" у слов'янських мовах (1932). Опісля він дав велику й неперевершену досі монографію про „руську" мову XVI сторіччя (1935), а там низку дальших важливих праць у ділянці східньо-слов'янської філології. Для українського мовознавства важливим було відкриття ним (на спілку з Дж. С. Сіммонсом) т. зв. Оксфордського Гептаглота в 1951 р.; у цьому семимовному словникові зафіксовано й українську лексику з часів Хмельницького, що її пізніше опрацював лондонський українець В. Свобода й підписаний видав у своїй серії „Славістика" (ч. 25 за 1956) у Вінніпегу. Унбегавн був членом УВАН і НТШ й брав активну участь у праці Американської УВАН у Ню Йорку, співпрацював у Анналах УВАН, тощо. Ще передше підписаний видав його монографію „про назву рутени" в своїй серії „Ономастика" у Вінніпегу (ч. 5 за 1953 р.). А коли в 1968 р. науковий світ відзначав 70-річчя проф. Б. О. Унбегавна УВАН у Канаді була першою науковою установою, що вшанувала Унбегавна з ювілеєм: йому присвячено окремий випуск „Славіка Канадіяна" з 1968 р. А в збірникові на його пошану, виданому Нюйоркським університетом у цьому ж році прийняли участь три українці: Ю. Шевельов з Колюмбії, В. Свобода з Лондону й підписаний із Вінніпегу. Під час святкувань цього ювілею в Ню Йорку в грудні 1968 р. виступали ще О. Пріцак із Гарварду, І. Замша з Ню Йорку та інші.

З Покійним відійшов у могилу вчений великого формату, славіст широких горизонтів, сміливий інноватор у деяких ділянках мовознавства (напр. у справі походження російської літературної мови з церковно-слов'янської) та великий прихильник української науки й української справи взагалі.

Яр. Рудницький

Відбулися річні збори Товариства „Відродження" в Арґентіні

Буенос Айрес. — Голова Управи великого Товариства „Відродження" Іван Карвацький звітував українською мовою за рік діяльности Товариства, а секретар Т-ва Р. Зінько відчитав звіт еспанською мовою на річних загальних зборах Товариства наприкінці м. р. Виступав також скарбник І. Реґей та інші, при обговоренні звітів, які між ін., виявили, що з огляду на зростаючу дорожнечу, особливо коштів друку, доводиться підняти ціну на річну передплату тижневика „Наш Клич" з 35 нових песів до 60 песів. Товариство має багатомільйонове майно, але не так добре стоїть справа з готівкою, яка почне надходити, „коли будуть продані апартаменти дому, який будується на терені Товариства, та закінчиться позитивно кампанія оселі „Калина", що є власністю „Відродження", сказано в органі Товариства тижневику „Наш Клич" ч. 41/1972 р. Головна Управа й філії „Відродження" впродовж року влаштовували відзначування українських національних річниць, відбули зустріч з Міс Арґентіною, українкою Галиною Нормою Дудик, була відкриття сезону на оселі „Калина", яку тоді відвідав Владика Андрій Сапеляк, влаштовували різні імпрези, в тому Свято Жінки-Героїні. Перевибори Управи „Відродження" відбудуться за статутом у цьому році. Крім Т-ва „Відродження" в Арґентіні активно діє також Товариство „Просвіта", яке видає тижневик „Українське Слово" в Буенос Айрес. В Арґентіні закінчуються святкові відзначування 75-річчя поселення українців у тій країні.

Розбудовують західньо-сибірський господарський комплекс

Тюмень. — Ще на початку 1970 року совєтські чинники, прийнявши постанову про прискорену розбудову нафтодобувної промисловости в Західній Сибірі (області Тюменська та Томська). У висліді геологічних обслідувань виявлено, що на цьому просторі находиться не менше як 71 відс. всіх досі розвіданих запасів природного газу в СССР, відкрито 45 родовищ газу, з яких найбільші є в Медвежому, Уренгойському та Заполярному. За останніх шість років цей район дав разом 50 мільярдів кубометрів газу, а коли йдеться про нафту, то на цей рік заплановано одержати не менше як 80 млн. тонн нафти. Як відомо, природними багатствами Сибіру, а головно сибірською нафтою та газом зацікавлені в першій мірі Японія та ЗСА і вже ведуться переговори між СССР та Японією і ЗСА щодо форм і способів максимального використання запасів нафти та газу на Сибірі.

ЗМЕНШУЄТЬСЯ КІЛЬКІСТЬ БЕЗРОБІТНИХ у Нюйоркському стейті. У всьому стейті є тепер 7 мільйонів 590 000 осіб затруднених при різній праці — на 25 000 осіб більше, чим місяць тому, а коли порівнювати з цим же періодом у минулому році, то працюючих тепер є на 75 000 осіб більше. Нові місця праці дає головно місто Ню Йорк.

У НЮБУРГУ, Н. Й., ПОЛІЦІЯ ЗААРЕШТУВАЛА 53-літню вдову Лорну Зеллер, яка вправлялася в стрілянні по літаках. Вона живе за кілька миль від летовища Стюарт і протестувала проти літаків, які часто пролітають поблизу та порушують спокій. Зеллер не влучила, на щастя, в жадний літак.

У САЙГОНІ СКОРОЧЕНО поліційну годину, залишивши її від півночі до досвіта. Дозволено на відкриття нічних розваговиx домівок та скасовано заборону танцювати в ресторанах. Це вказує на переконання властей, що вдасться зберегти перемир'я.

Жидівська родина голодує, домагаючись своїх прав

Вашингтон. — Одночасно в трьох містах, Вашингтоні, Лондоні та Новосибірську, члени тієї самої жидівської родини перевели голодівку, щоб в той спосіб запротестувати проти відмови совєтським урядом дозволити трьом членам родини в СССР еміґрувати з СССР. Перед совєтською амбасадою у Вашингтоні голодував Марко Ямпольський, перед совєтською амбасадою в Лондоні — його дружина Елеонора, а у Новосибірську перед совєтським еміґраційним бюром батьки Елеонори та її старша сестра, які вже сім разів старалися за еміґраційну візу і завжди їм совєтські еміґраційні чинники такої візи відмовляли. Молоді Ямпольські еміґрували з СССР в минулому році і тепер перебувають в ЗСА, де виступають з доповідями. Тут вони довідалися про долю інших членів родини і узгіднили того роду голодову протестну акцію. Справою родини Ямпольських поцікавився сенатор Генрі Джексон, який є автором резолюції проти надання СССР статусу упривілейованої держави до того часу, поки не буде скасований освітній податок і дозволена еміґрації з СССР. 29 березня сенатор Джексон підняв справу родини Ямпольських на форумі Конґресу, домагаючися інтервенції президента Ніксона перед совєтськими чинниками. 76 сенаторів є ко-спонзорами резолюції сенатора Джексона в справі торговельного договору ЗСА та СССР.

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Марії Юськів

жертвують на Гарвардський Центр Українських Студій:

родина Лагошняки	$30.00	З. В. Стефанюк	$5.00
інж. В. Юськів	5.00	Федір Кучирин	3.00
Дмитро Юськів	5.00	інж. В. Печенюк	2.00

В БОЛЮЧИЙ СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашого Найдорожчого і Незабутнього

МУЖА, БАТЬКА, ДІДУСЯ і БРАТА

бл. п.

Мґр. КОНСТАНТИНА ЛИСКА

будуть відправлені

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ З ПАНАХИДАМИ

в п'ятницю, 6 квітня 1973 р.

в Церквах:

ПОКРОВА БОЖОЇ МАТЕРІ, БРОНКС, Н. Й.;
СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ (Співана) о год. 9-ій ранку;
ЧЕСНОГО ХРЕСТА в АСТОРІЇ, Н. Й.;
СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ у ВИПАНІ, Н. Дж.;
в МОНАСТИРІ СВ. ЙОСАФАТА, ҐЛЕН КОВ, Н. Й.;
СВ. КОНСТАНТИНА в МІННЕАПОЛІС, Мінн.;
в УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ в БАЛТІМОРІ.

Про молитви за душу Покійного просять

ДРУЖИНА і ДІТИ

Замість квітів на могилу

бл. п. ВОЛОДИМИРА ЧОРНОДОЛЬСЬКОГО

зложили на „Церкву в Потребі", через Т-ва за Патріярхальний Устрій в Балтиморі, слідуючі особи:

по дол. 5.00 — Володимира і Петро Войтовичі, Софія і Семен Михайлишин, Анна і Теодор Лучишини, Оля і Володимир Сушки, Анна і Емануїл Притули та Марія Хархаліс 3.00 дол. Разом: 28.00 дол.

•

Опечаленій Родині висловлюємо найглибші співчуття.

УПРАВА Т-ВА ЗА ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ в Балтиморі

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. проф. д-ра Сави Никифоряка

зложили пожертви:

1. НА „ЦЕРКВУ в ПОТРЕБІ"

Д-р Мартинець Володимир і Лідія	$25.00
Інж. Гладкий Орест і Марія	20.00
Копачинська Ірина	20.00
Інж. Корчинський Зенон і Євгенія	20.00
Куровицький Ераст і Осипа	20.00
Мартинюк Ярослав і Марія	20.00
Інж. Шуст Володимир, Наталя і Марія	20.00
Проф. д-р Соневицький Михайло, Ольга, Ростислав	20.00
Мґр. Щербанюк Ярослав і Ірина	20.00
Інж. Ігнат Л. П.	10.00
Д-р Козак Іван і Уляна	10.00
Комаринська Дарія	10.00
Бундзяк Іван	10.00
Купицька Александра	10.00
Мечник Неоніля	10.00
Овсянецька Ольга	10.00
Олесницька Софія	10.00
Д-р Палідвор Василь і Марія	10.00
Дир. Пастущенко Ярослав і Надія	10.00
Мґр. Сенишак Володимир і Софія	10.00
Мґр. Стефанович Богдан	10.00
Інж. Хойнацький О. Р.	10.00
Мґр. Храплива Євгенія і Леся	10.00
Яремчук Григорій	10.00
Лень Осипа	5.00
Шуст Александра	5.00

Разом: 345.00

2. НА ФОНД БУДОВИ НОВОЇ ЦЕРКВИ СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ

Крушельницький Леонтій і Лідія	$25.00
Дир. Фостяк Богдан і Ольга	25.00
Яремчук Григорій	25.00
Мґр. Лушпинська Ярослава	20.00
Книш Михайлина	10.00

Разом: $105.00

3. НА РАДІОПРОГРАМУ ОО. ВАСИЛІЯН, ПРИ ЦЕРКВІ СВ. ЮРА В НЮ ЙОРКУ

Учасники на поминках	$111.00
Сушків Лідія і Омелян	20.00
Мґр. Кливак Модест і Ірина	10.00

Разом: $141.00

4. НА ДАР ДЛЯ УСС — ІНВАЛІДІВ І ХВОРИХ

Д-р Чолган Іларіон і Рома	$25.00
Д-р Борковський Роман і Марія	20.00
Маестро Мороз Михайло і Ірина	20.00
Інж. Раковський Роман і Люба	20.00
Ціховляк Мелания і Марія	20.00
Чолган Мирон і Люба	20.00
Інж. Смик Михайло і Люба	15.00
Ціховляк Зенон і Люба	15.00
Мґр. Вислоцький Ярослав і Марія	10.00
Рев. Гриняк Йосиф	10.00
Інж. Горнич Роман і Дарія	10.00
Мґр. Данилюк Роман і Марта	10.00
Проф. Коссак Олесь і Неоніля	10.00
Проф. Лисогір Михайло	10.00
Інж. Лісницький Мирон і Ярослава	10.00
Інж. Майковський Євген і Марія	10.00
Никифоряк Ярослав і Ольга	10.00
Дир. Постолюк Петро	10.00
Ратич-Дмитерко Ганна	10.00
Проф. Сиротюк Павло і Галя	10.00
Інж. Труш Іван і Ольга	10.00
Чарський Володимир і Іва	10.00
Яремчук Григорій	10.00
Інж. Гасицький Роман	5.00
Мокасюк Катерина	5.00
Ресер Емілія	5.00
Салик Ярослава	5.00
Проф. Тарнавська Марта	5.00
Дир. Фостяк Богдан і Ольга	5.00

Разом: $335.00

5. НА НТШ ЮВІЛЕЙНИЙ ДАР

Д-р Когутяк Володимир	$25.00
Д-р Богданський Петро і Таля	10.00

Разом: $35.00

6. НА ЦЕНТР УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ В ГАРВАРДІ

Мґр. Ільницький Роман і Ніна	$25.00

Разом: $25.00

7. НА ФУНДАЦІЮ ПЛАСТОВОГО ДОМУ В НЮ ЙОРКУ

Д-р Логаза Михайло і Марія	$25.00
Проф. Білостоцький Тиміш	10.00
Борковський Юрій	10.00
Яремчук Григорій	10.00

Разом: $55.00

8. НА ПЛАСТОВИЙ ЖУРНАЛ „ЮНАК"

Дир. Лісикевич Тарас і Нуна	$25.00
Д-р Тарнавський Омелян	10.00

Разом: $35.00

9. НА ПРЕСФОНД ЖУРНАЛУ „НАШЕ ЖИТТЯ"

64-ий Відділ СУА в Ню Йорку	$10.00

Разом: $10.00

Усім Жертводавцям сердечну подяку і щире Спасибіг складає

дружина АННА з Рідньою

СТАТТЯ ПРОФ. ГОРАКА

"Clearly the history of the Ukrainians (Rusinians, Ruthenians) cannot be presented within the history of Russia, just as the history of Russians (Muskovites, Great Russians) is unthinkable within the history of Ukrainian Rus'." "Henceforth, "Rus',", "Rusychi" or "Ruthenians," and finally "Ukrainians." "A Ukrainian is called "Rusyn" and not "Ruskii,"..." Це є цитати зі статті Проф. Горака поміщеної недавно в одному із найбільш престижевих журналів **Slavic Review**. Заголовок статті: "Periodization and Terminology of the History of Eastern Slavs: Observations and Analyses". Вона написана дуже ясно і буде цікава і для старших і для студіюючої молоді. Коли бажаєте дістати один примірник, пришліть до себе заадресовану конверту величини 4 на 9.5 інча зі значком за 8 центів, залучаючи 25 центів на кошти посилки. Будемо вдячні коли при цій нагоді зложите пожертву на Науковий Фонд. Пишіть до:

Research Endowment of UAAUP
P.O. Box 491
Kent, Ohio 44240

Замість квітів на могилу

бл. п. АННИ ХОМШАК

зложили пожертви члени Самопомочі та приятелі 93.00 дол. на НТШ в Сарселі на видання Енциклопедії Українознавства.

•

ВП. п. Михайлові Хомшакові, довголітньому працівникові Самопомочі, висловлюємо щире співчуття по втраті Дружини

УПРАВА ВІДДІЛУ „САМОПОМІЧ"
Балтимор, Мд.

Замість квітів на могилу

бл. п. Сотника ТОМИ КОТИКА

б. Начальника Торговельного Відділу Маслосоюзу у Львові, члени гуртка Маслосоюзників в Балтиморі, зложили пожертви на НТШ у Сарселі по ДЕСЯТЬ дол.:

Анна і Емануїл Притули та Олена і Данило Пісецькі.

•

Опечаленій Родині Покійного Сотника Томи Котика, висловлюємо сердечні слова співчуття.

ЧЛЕНИ ГУРТКА МАСЛОСОЮЗНИКІВ в Балтиморі

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність 17-го лютого ц. р. наш Дорогий Муж, Батько і Дідусь, поручник Українського Війська, інж. і доктор прав

МИКОЛА РОЗНАТОВСЬКИЙ

Я неспроможна скласти особисту подяку всім Тим, що вшанували пам'ять Покійного своєю участю в Панахидах, в похороні та висловили нам своє співчуття, а тому роблю це цією дорогою.

Дякую Настоятелеві Святопокровської Катедри в Савтфілд-Детройт Протоієреєві о. Несторові СТОЛЯРЧУКОВІ за відвідини в шпиталі Хворого і Миропомазання Його, за врочисті похоронні відправи та прощальні слова, як в Катедрі, так й на цвинтарі, в асисті диригента Катедрального Хору І. Т. Китастого.

Дякую Настоятелеві Церкви Святої Тройці в Чикаго Протопресвітерові о. Миколі ЛИТВАКІВСЬКОМУ, з Панї-Маткою НАТАЛІЄЮ, за відслуження Панахиди та слово присвячене пам'яті Покійного.

Сердечно дякую Її Високості Ясновельможній Пані Гетьмановій ЄЛИЗАВЕТІ КУЖЕМ-СКОРОПАДСЬКІЙ за співчуття і розкішні квіти.

Дякую нашому родинному докторові Д. САВДИК, яка опікувалася Хворим.

Дякую нашій рідні в Австралії інж. КАРТАШЕВСЬКОМУ з дружиною, інж. Я. ДОВБНІ з дружиною і Наталії КЛАРК — за співчуття, Панахиди і дарунки.

Дякую нашим приятелям Олені САМОЙЛОВИЧ і плк. Миколі Янову за турботи, поради, квіти і дари.

Дякую Товариству Інженерів, Абсольвентам УГА, Управі 2-го Відділу УГО-А в Детройті і всім Організаціям та Товариствам за співчуття і квіти.

Дякую інж. М. Г.-Боярові з дружиною за участь в похоронах.

Дякую всім Побратимам, що несли домовину.

Дякую нашим кумам БЕЛІНСЬКИМ, що прибули із Клевеленду й взяли участь в похоронах.

Дякую Друзям і Знайомим за співчуття, квіти і дари та пожертви на суспільно-громадські цілі і пресу.

Дякую плк. А. КМЕТІ за проявлену ініціятиву серед Побратимів Черніґівців зібрати гроші на оплату землі — могили на цвинтарі Еверґрін — Детройт.

Дякую Марії ГРАДОВСЬКІЙ, властительці похоронного заведення 4141 КЛІШБЕРТ стр., Детройт, Мич., за взірцеве переведення похорону.

Хай ГОСПОДЬ БОГ благословить Вас Всіх за щире серце для нас у важку хвилину.

СОФІЯ РОЗНАТОВСЬКА з Родиною

ПОДЯКА

З волі Божої відійшов від нас, дня 23-го лютого 1973 р. наш Найдорожчий Муж, Батько, Брат і Дідуньо

бл. п.

ПЕТРО МАРКІЯН ІСАЇВ

залишаючи нас у безмежному жалю і смутку.

В тих тяжких хвилинах, Ви, наші Рідні, Приятелі і Знайомі, поділили наш біль і наш жаль, та виявили багато щирих почувань і признань для Покійного, за що складаємо Вам найсердечнішу подяку.

Дякуємо Високопреосвященному Ярославові Габрові, Єпископові чикаґському, і Преосвященному Василеві Лостенові, Єпископові у Філядельфії, та всім Всечеснішим і Високопреподобним Отцям в Америці, в Канаді, в Польщі, і в Римі, за св. Служби Божі і св. молитви за упокій душі бл. п. Петра Маркіяна.

Дякуємо парохові церкви Царя Христа, о. рад. Василеві Головінському, за відвідування Покійного кожної першої п'ятниці місяця з Найсвятішими Тайнами, і за Тайну Оливопомазання в день смерти.

Дякуємо Всечеснішим і Високопреподобним Отцям: о. Я. Захарієсевичеві, о. шамб. М. Харині, о. М. Пирогові, о. Т. Барилякові, о. М. Козмоському, о. М. Канавановi, о. д-рові І. Нагаєвському, які разом з о. парохом Головінським відправили Парастас і Панахиду.

Ваші жалібні співи і св. молитви голосили Славу Божу, випрошували для Покійного Ласки вічного спочинку, і злагіднювали наш великий біль і жаль.

Дякуємо о. В. Головінському, о. впр. п. О. Козмоському, і впр. о. Канавановi за відправлення Служби Божої в день похорону, впр. о. Головінському за зворушливе прощальне слово в церкві, та за відпровадження Покійного на український католицький цвинтар Пречистої Діви Марії на Факс Чейсі.

Рівнож дякуємо дякам пп. п. мґр. Л. Маркові, пп. п. О. Опишканевичеві.

Ми дякуємо представникам організацій, які попрощали бл. п. Петра Маркіяна по Панахиді, виявляючи признання і подяку за його ідейну працю, за вклад в українську науку і пісьменництво, за його безпосередню та шляхотну вдачу: п. д-рові В. Бачинському від Укр. Кат. Акад. Об'єднання „Обнова", п. д-рові О. Олексишинові від Управи Наук. Т-ва ім. Т. Шевченка в Ню Йорку, п. інж. С. Процикові від Т-ва за Патріярхат, від Управи „Рідної Школи", від учителів, асистенців, і молоді.

Зокрема дякуємо молоді, яка своєю присутністю на Панахиді виявила свою вдячність тому, який ніколи не жалів труду, щоб навчити її любови до Бога, України і Краси.

Сердечно дякуємо пл. сен. В. Масюкові, який від „Пласту" та від Куреня „Лісові Чорти" поращав Покійного „Батька Ісая" від „друзів сердечних" відпроваджуючи його на „Вічну Ватру" зворушливими словами, що їх закінчили присутні піснею „Ніч вже йде... Тут є Бог".

Дякуємо пластунам сеньйорам, п. А. Прасіцкому та п. Ю. Крижанівському, які помагали нести домовину.

Сердечна подяка Пластункам Сеньйоркам у Філядельфії, дорогим Паням Я. Ціхапській, М. Лабунці, Х. Ганас, Л. Гриців, Х. Турченюк, Г. Филипській, С. Білас, Н. Намилович, А. Максимович, Г. Прасіцькій та п. Х. Лазор за приготовання і за послугу на тризні.

Дякуємо промовцям під час тризни: п. д-рові В. Бачинському, який як вірний друг і приятель Покійного проводив тризною, мґр. О. Луцькому, що промовляв від журналістів, п. І. Струкові, який говорив від Укр. Інформаційної Служби та Вч. о. М. Канавановi, духовникові УКАО „Обнова". Дякуємо о. ради. Головінському за проведення молитов під час тризни.

Дякуємо українським радіопередачам у Філядельфії за повідомлення про смерть і похорони бл. п. Петра, а зокрема п. проф. Л. Шанковському (радіо ім. В. Влизька), п. мґр. М. Угрискові (радіо ім. Т. Шевченка), п. мґр. М. Субтельному (радіо за Патріярхат), за їх щирі, повні почувань слова, що ними вони відмітили пройдений шлях Покійного та І. Скочилясові від Станиці Пласту у Філядельфії.

Дякуємо мґр. О. Луцькому за дописи про Покійного в часописах „Америка" і „Новий Шлях" в Канаді, та п. ред. С. Конрадові за допис в тижневику „Шлях".

Дякуємо п. Насевичеві за взірцеве переведення похорону.

Дякуємо сердечно дорогим паням: п. І. Субтельній, п. Н. Стадницькій і п. М. Бачинській за опіку і поміч нашій родині в тім тяжкім часі нашого життя.

Дякуємо сердечно дорогим і добрим нашим сусідам п-ву М. і І. Моканам за безкорисну поміч Покійному в часах недомагань.

З глибини нашого серця дякуємо за пожертви на св. Літургії, на Фонд Блаженнішого Верховного Архиєпископа, на Пластовий Видавничий Фонд, на Українську Катедру в Гарварді, та за квіти, що своєю красою збагатили сумний похоронний обряд.

Дякуємо українській спільноті в Філядельфії за зложені співчуття, за численну участь у похоронах, чим виявила велику прихильність і признання Покійному і причинилася до звеличення пам'яті нашого Найдорожчого Мужа, Батька, Брата і Дідуня бл. п. Петра Маркіяна.

Хай Бог Вам Всім сторицею заплатить.

ЯРОСЛАВА — дружина і Родина

У МЮНХЕНІ ВІДБУЛАСЯ...

(Закінчення з 1-ої стор.)

лював жахливу картину штучного голоду: „Нечестива Москва викликала в роках 1932-33 в Україні штучний, політичний голод. У весняні дні 1933 р .наш нарід корчився у голодових муках від страшного болю й знесилля. Гинули всі: старі й молоді, дорослі й діти. Цих гинуло найбільше. Тому сьогодні з великою побожністю схиляємо голови перед невідомими могилами найдорожчих мучеників.

Роковини цього злочинного голоду накладають на нас у вільному світі великий і почесний обов'язок: треба дослідити до кінця причини, обставини і наслідки, засоби і способи, яких уживала Москва, свідомо довівши Україну до голодової катастрофи. Про це стверджував американський журналіст Чемберлен, який був її очевидцем, та французький часопис „Ле матен", але лівий політичний діяч Еріо ствердив, що в Україні „жадного голоду не було". Австрійський кардинал Інніцер створив комітет допомоги голодуючим, бо думав, що це природня катастрофа, але москалі допомоги не прийняли, мовляв: ніякого голоду немає. Американка, леді Астор, раптом запитала Сталіна при якійсь нагоді, як довго він має ще намір убивати людей? Засоконений Сталін відповів: Так довго, поки буде треба!.. Історію голоду повинні списати наші історики, письменники й поети увічнити в безсмертних творах, а наші видавництва видати чужими мовами, при грошовій допомозі всіх українців у вільному світі. Ми зобов'язані інформувати світ про цю трагічну подію, а 7 мільйонам заморених голодом українців хай буде вічная пам'ять!" — говорив Владика Орест.

Під звуки „Вічная пам'ять" всі вірні із запаленими свічками уставилися в похід, молодь піднесла вгору транспаренти, очолили похід обидва Владики, попереджені хрестом із чорними лентами, який ніс із дияконами о. прот. Дубицький. Похід проходив найрухливішими вулицями Мюнхену, поліція стримувала авта і давала місце, а молодь роздавала летючки, які зредагували наші студенти.

Похід зайшов до залі св. Боніфатія, де мгр А. Мельник, голова ЦПУН, сказав коротке слово і попросив Романа Шупера відчитати резолюції. Співом „Ще не вмерла Україна!" закінчилася ця вечірня маніфестація, що не тільки пригадала нашій еміграції жахливий злочин, але й з'єднала її до єдиної дії. І в цьому був чи не найбільший успіх.

ПЕР ГІНТ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

зики до „Пера Гінта" Гріг написав дві відомі оркестральні сюїти оп. 46 і 55, що постали 1876 року. До сюїти оп. 46 ввійшли „Ранок", „Смерть Ази", „Танок Анітри" й у дворі гірського короля; до сюїти оп. 55 — „Викрадення та лемент Інгріди", „Арабський танок", „Поворот Пера Гінта додому" і „Пісня Сольвейги".

Рома Прийма - Богачевська в своїй балетній продукції ідеалізує головного героя. Пер Гінт в її розумінні був, щоправда, фантастом і пройдисвітом, який відзначався нестійким характером, він осягнув у житті багато, все розтративши, але кінець-кінцем повертається до Сольвейги. Сольвейга — це наскрізь позитивний характер. Інгрід представляє земську пристрасть, Анітра — хитра красуня, що цілком використовує Пера Гінта. Підземелля — персоніфікація матеріяльного багатства, а золота корона — символ багатства, що осліплює Пера Гінта.

В головних ролях виступлять Роман Строцький (Пер Гінт), Ізя Павлюк (Сольвейга), Христина Роговська (Інгрід), Роксоляна Баб'юк (дочка гірського короля), Наталка Лазірко (Анітра), Ніна Баб'як (Аза) та Левко Строцький і понад сто молодих танцюристів, учнів Балетної Школи Роми Прийми-Богачевської.

Музика до Балету складена виключно з творів Е. Гріга. На магнетофонній стрічці записана музика з двох сюїт „Пер Гінта", третя частина фортепіянового концерту а-моль, симфонічні танки, норвезькі танки, елегії, ліричні п'єси тощо. Декорації артиста маляра Володимира Бачинського.

Знаючи творчу інвенцію Роми Прийми - Богачевської, її віддане служіння Терпсіхорі й унікальні композиційні та педагогічні здібності, ми впевнені, що всі місця репрезентативної та просторої залі Бруклін Академі ов Мюзік будуть випродані тим більше, що прибуток з імпрези призначений на шляхетну ціль — на розбудову Гарвардського Центру Українознавчих Студій.

ПОМЕР Д-Р ДМИТРО ДОНЦОВ, ІДЕОЛОГ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

цілий ряд менших творів, не рахуючи статтей у редагованих ним журналах. З вибухом другої світової війни Д. Донцов мусів перервати свою видавничу діяльність. На початку вересня 1939 р. його арештувала польська поліція і примістила у концтаборі в Березі Картузькій, де він перебував до упадку польської держави. Щоб не попасти у руки большевиків, він виїхав до Німеччини, і потім до Букарешту, де видавав журнал „Батаву". З воєнних років найбільшим його досягненням є опублікування чергового твору „Дух нашої давнини". Після другої світової війни він перебував в Німеччині, Франції і ЗСА. В 1947 році поселився на постійно в Канаді, де проживав до кінця свого життя. Упродовж 25 повоєнних років Д. Донцов опублікував декілька нових праць, співпрацював в ряді українських часописів та журналів, а також передагував та видав декілька творів з-перед другої світової війни, в тому „Підстави нашої політики" та „Націоналізм". У роках 1971-72 співпрацював в журналі „Клич нації".

Зі смертю д-ра Дмитра Донцова українська публіцистика і журналістика втратила одного зі своїх найвидатніших представників, який зумів своїми впливами опанувати українське молоде покоління 20-ох і 30-х років та вирішально заважити на формуванні ідеології українського націоналізму. Особливо великою заслугою Дмитра Донцова є те, що він зумів розкрити російську загрозу для України і до кінця свого життя обстоював засаду про необхідність повної політичної і культурної сепарації України від Росії.

Представники УНС взяли участь...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ціональних груп, які власне заклали й вдержують більшість братських забезпеченевих установ. Зокрема згадував він боротьбу його організації за дозвіл жидам еміґрувати з Совєтського Союзу без недавно введеного окупу. Після обіду, в часі якого виступали представники асекураційного департаменту Нюйоркського стейту та президент Крайового Братського Конґресу К. Т. Северук, відбулася ділова сесія, на якій звітували члени екзекутиви й голова леґіслятивного комітету адвокат Г. Д.Марґуліес. Звітувала теж пані Марія Душник, як голова ланчового комітету. Крім того промовляв шеф стейтового бюра жалоб, який подав випадки непошанування забезпеченевими компаніями обов'язуючих законів. Головою Конґресу обрано Леопольда Малиновського, секретаркою залишилася Джуді Габбел, а заступницю гол. предсідника УНС Марію Душник втретє переобрано членом екзекутивного комітету. Офіційними делеґатами УНСоюзу, крім згаданих, був ще головний контролер Іван Винник. В обіді та частині програми брали участь також головний предсідник Йосип Лисогір, гол. касирка п-і Уляна Дячук, заступник гол. предсідника і рекордовий секретар Володимир Сохан, а від Окружного Комітету УНС д-р Василь Палідвор і Олександер Благітка з Гол. Канцелярії. УРСоюз репрезентував головний касир Едвард Попіль, „Провидіння" головна касирка п-і Стефанія Вовчак.

У ПІВДЕННІЙ ІРЛЯНДІЇ АРЕШТУВАЛИ трьох видатних діячів підпільної Ірляндської Республіканської Армії, як причетних до засекреченого спроваджування з закордону зброї для ведення громадянської війни у Північній Ірляндії. У вівторок минулого тижня приловлено біля берегів Ірляндії кіпрський торговельний корабель, на якому було 5 тонн зброї, адресованої до тих ірляндців.

ПРЕЗИДЕНТ КІПРУ АРХИЄПИСКОП МАКАРІОС ЗАКИНУВ вперше одверто своєму колишньому однодумцеві і найближчому співробітникові у революційній боротьбі проти окупантської Британії, генералові Георгові Ґрівасові, що той веде проти нього, Макаріоса, підпільну змовницьку акцію. Макаріос є за збереження самостійного Кіпру, а Ґрівас — за приєднання Кіпру до Греції.

ХАРАКТЕР, СТРУКТУРА ТА МЕТОДА ПРАЦІ КПСС

(Закінчення зі стор. 2-ої)

які, як стверджується у довіднику, „служать надійною опорою партії у продовженні політичної, організаційної та ідеологічної роботи в масах. Вони творять політичне ядро колективів трудящих". Сітка первинних організацій покриває цілий СССР, вони є своєрідними помацками комуністичного партійного спрута, який з їх допомогою втримує у своєму затиску все суспільство СССР.

Про те, як на практиці діє система первинних організацій, свідчать деякі дані довідника. З усіх 370 000 первинних організацій понад 95,000 діють на промислових підприємства, транспорті, у системі зв'язку і будівництва. У радгоспах працює яких 17,000 первинних організацій, а в колгоспах — понад 33,000. В наукових, культурно - освітніх і лікувальних установах нараховується понад 87,000 первинних організацій, в установах і організаціях господарського характеру — майже 60,000, а на підприємствах торговельних та громадського харчування — близько 15,000. Решта первинних організацій — бл. 60,000 — мають характер сільсько-територіяльний, а також туди зараховуються ті організації, які діють при домоуправліннях та інших установах.

Щоб, однак, ще тісніше охопити своїми впливами народні маси, первинні організації мають підбудови, головно на підприємствах, де існує цехова система. В СССР налічується тепер аж 353,000 таких цехових партійних організацій, з яких 235,000 користуються, з уваги на свою величину, правами первинної організації.

Первинні організації дуже різноманітні щодо розмірів: від кількох членів до понад 1000. За даними довідника, налічується 610 первинних організацій, які мають понад 1000 членів. Ці великі первинні організації, користуються правами райкому (районового комітету) партії, тобто можуть приймати рішення щодо приймання в члени КПСС, вести облік членів і кандидатів партії, а також розглядати особливі справи окремих членів.

За даними довідника, пересічно на партійну організацію промислового підприємства припадає 87 комуністів, у будівництві — 39, в радгоспах — 72, в колгоспах — 48. Первинні організації оформлюються на місцях праці членів партії: на заводах, фабриках, в колгоспах, радгоспах та інших підприємствах, в частинах Совєтської армії, наукових установах тощо. Первинні організації підпорядковані районовим партійним комітетам.

Методи праці КПСС

Первинні організації з усіми їхніми підбудовами здійснюють у щоденній праці політичні напрямні КПСС і пляни вищих партійних керівних органів. Починаючи від райкому партії до Центрального Комітету, маємо справу з адміністративно-керівним апаратом, який „спускає" доручення і пляни вниз, а одночасно передає звідомлення про ситуацію на низах до самої гори, тобто до ЦК КПСС і Політбюра. Хоч в партійному статуті говориться про т. зв. внутріпартійну демократію, насправді ніякої демократії в КПСС немає, а всі рішення приймаються на самій горі в ЦК КПСС. Всі нижчі ступенем клітини, включно з ЦК республіканських компартій, можуть діяти автономно тільки у визначених ЦК КПСС рямках без права будь-що вводити на власну руку, з власної ініціятиви. Мова тут про т. зв. демократичний централізм, який, як читаємо в довіднику, „є провідним принципом організаційної структури КПСС".

Очевидно, на всіх поземах допускається критика і самокритика, але тільки у заздалегідь визначених рямках і тільки за погодженням вищестоячих органів. Це саме стосується обсади окремих постів у партії. Формально зобов'язує виборний принцип, але фактично стосується засаду призначування від самої гори до самого низу кандидатів на різні пости, який відтак на зборах „обирають". Практично йдеться про чітко додержуваний „вождівський" принцип, при чому в кожному випадку тими партійними „вождями" на різних ступенях є секретарі, а у випадку ЦК КПСС — генеральний секретар.

Внутріпартійна дисципліна в КПСС має фактично характер військової дисципліни. Члени одержують для виконування різні доручення, за них мусять звітувати. Їм не дозволяється без виправдуючих причин не з'являтися на партійні зібрання чи в будь чому відмовляти зверхникові. Завдання членів — „непохитно проводити партійну лінію" і постійно наглядати за всіми ділянками життя. Зокрема до обов'язків комуністів належить контроля і нагляд за діяльністю не-комуністів.

Згаданий довідник чітко визначає обов'язки та завдання комуністів і організаційних клітин, а також такі подробиці, як спосіб виготовлювання протоколів, форми і черга виступів на зібраннях, як відноситися до реплік, як ставити питання та як на них відповідати. Довідник інформує також про те, як треба „своєчасно підготовляти проєкт рішення партійного зібрання і яким воно має бути". Коротко, керівництво компартії не є в ніякому випадку приготоване на те, щоб будь-який деталь залишити вільному вирішенню індивідуального члена.

„Партійні групи"

Партійні групи — це спеціяльного типу підбудови первинних організацій, які мають виконувати специфічні завдання. Таких партійних груп у час XXIУ з'їзду КПСС мала 443,000. За визначенням довідника, партійні групи — це „бойові, життєздатні колективи, які виявляють значний вплив на всю діяльність партійних організацій". На практиці партійні групи творяться для того, щоб з їх допомогою об'єднувати комуністів, які виконують окреслені функції в підприємстві, працюють на зміни в цехах, установах тощо. Партійні групи можуть мати тривалий характер, а можуть бути тимчасові — для виконання певних завдань, як, наприклад, переведення посівної кампанії. Партійна група організаційно підпорядкована первинній організації. Окрему ролю виконують партійні групи на форумах некомуністичних організацій — наукових, професійних, кооперативних тощо, де вони є фактично керівниками таких некомуністичних організацій.

м. с-ий

Вступайте в члени УНСоюзу!

ТАРЗАН, Ч. 6911. Козенку дістає накази від зверхника



Перестань ставити запити, Козенку! Я хочу мати Тарзана живим, тому, що я хочу його живим! Коли ти вб'єш його — то ти вмреш! Чи ти став неслухняним, Козенку?

Ні, пане! Ти маєш докази, що я завжди слухав тебе! Але той Тарзан довгий час перехитрював мене: вимінав усі мої пастки!..

Це показує тільки, що він мудріший за тебе, Козенку! Цим разом ти вжий насонного кріса, що я його дав тобі! Я вишлю літак по того в'язня! Перешли мені Тарзана, як буде спати, але живого! Це все, Козенку!